MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY — "OUR HAVEN" AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O., Sydney, for transmission by post as a Newspaper.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA

Redaktorius: Vincas Kazokas. Redakcijos adresas: 13 Percy St., Bankstown, N.S.W. Tel.: 70-8395.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

PRENUMERATA

Ištisiems metams — £ 4.0.0.

Pusei metų — £ 2.0.0

Trims mėnesiams £ 1.10.0

Atskiras nr. — 2/-

N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose — £ 5.0.0 metama.

KOMERCINIAI SKELBIMAI

1 colis per 1 skiltį 12/-

Bendruomeniniai — 10/-

Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai — 1/6. Nuolatiniams skelbimams teikiama nuolaida.

Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:
MŪSŲ PASTOGĖ
Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.
Administracijos tel.: 649 9062

Nr. 34 (748). Penkiolikti metai.

Sydney, 1963 m. rugpjūčio 28 d.

SENOJI IR NAUJOJI KARTA

Kanadiškių "Tėviškės Žiburių" liepos 4 d. numery tilpo skaitytojo Jono Karkos laiškas, kuriame jis rašo: "Iš daugelio pasikalbėjimų su studentais darosi išvada, kad politinis partinis veikimas jaunimui daros svetimas, nepatrauklus ir nereikalingas. Senųjų tarpusavio partinė kova jaunimą nustumianti nuo betkokių lietuvybės darbų. Dabar mūsų jaunimas nemėgsta senimo tik dėl pasireiškimo nesantaikos tarp srovinių grupių".

Teisingai J. Karka sako: jaunimui visai nesuprantama ir galvos neskauda. kas vyko Lietuvoje prieš 30 — 40 metų, tačiau jokiu būdu iš to negalime daryti išvados, kad jaunimui visai nerūpi pati lietuvybė. Gal Amerikoj ar Kanadoj jaunimas, ypač akademinis jaunimas, yra labiau diferencijuotas, negu kad jis pasireiškia Australijoje, bet tenka pastebėti, Australijos lietuviškasis jaunimas ne tiek susirūpinęs, kaip išlaikyti tėvų ar mokytojų įdiegtas kadais esminės reikšmės turėjusias tautos kultūriniame gyvenime pažiūras, bet daugiau — kaip išlikti lietuviais, arba, kaip jau įprasta kalbėti, palaikyti tą lietuvybę. Todėl ir šiandieninis mūsų sąmoningasis jaunimas ne tiek domisi, kokiais metodais buvo ginama vienokios ar kitokios pasaulėžiūros Lietuvoje principai, bet greičiau klausiama, ką visa tai davė pačiai lietuvių tautai anais laikais ir ko galima tikėtis, taikant anuos pačius principus šiandieninėse sąlygose?

Su ne vienu jaunu ir inteligentišku lietuviu esu kalbėjęs, kuris, pats nedarydamas toli siekiančių išvadų. klausia: kas daryti, kada oficialiuosę parengimuose raginamas jaunimas stoti aktyviai už lietuviškuosius reikalus, sekti vyresniųjų pramintomis pėdomis ir t.t., bet, pasikalbėjus su vienu kitu vyresniuoju privačiai, toji pati lietuvybė esti suvedama į siaurus ratelius: girdi, nesidėk su anuo, nes jis ir jo partija yra socialistinė ir ateistinė; arba: venk iš tolo tautininkų, nes jų partija atidavė Lietuvą bolševikams be kovos, arba būk atsargus su krikščionimis demokratais, nes jie savo pasaulėžiūrą statą augščiau už tautos reikalus ir pan.

Šitoji kova tarp pasaulėžiūrų ir grupių gal buvo prasminga ir kūrybinga savame krašte, kada nebuvo rūpesčio nei kaip išlaikyti lietuvybę, nei kovoti už tautos laisvę, bet šiandie tos ideologines ir pasaulėžiūrines kovos lietuvių tarpe, nesvarbu, kur jos pasireikštų, yra niekuo nepateisinamos ir tik liudija, kad mes, pasikeitus sąlygoms. nemokėjome arba net nemokame eiti drauge su gyvenimu ir jo dvasia. Tai, kas anksčiau visai nebuvo svarstoma (kova už lietuvybę, laisvės tautai atgavimas), šiandie mūsų tarpe tai pasidaro svarbiausiu ir esminiu uždaviniu; ano meto reikšmingosios tautoje ideologinės varžybos šiandie praranda prasmę turint daug didesnius ir esmingesnius uždavinius ir tikslus. Tą žino jaunieji, išauklėti vakarietiškos demokratijos dvasioje, laikas šitai būtų įsisąmoninti ir vyresniesiems. Šiandie doras ir sąmoningas lietuvis neklausia, ką išpažįsta tas ar anas, bet visų pirma kelia klausimą, kiek kas gali ir kuo gali prisidėti ir talkininkauti Lietuvos ir lietuvių tautos gerovei ir laisvei.

(v.k.)

TAIKOS SUTARTYS IR MES

NEPUOLIMO SUTARTIS TARP RYTŲ IR VAKARŲ MUMS NEPAKELIUI

Ryšium su Maskvoje pasirašyta Amerikos, Didž. Britanijos ir Sovietų Sąjungos sutartimi sustabdyti atominius bandymus, didžiųjų valstybių dabar viešai ir slaptai aptariamas Chruščiovo siūlymas sudaryti tarp Rytų ir Vakarų (tikriau: tarp NATO ir Varšuvos pakto valstybių) nepuolimo sutartį.

Lietuvių tautos žmonės, ar gyventų šiapus ar anapus geležinės linijos, yra įsitikinę, kad tokia sutartis mums, Lietuvai, ir kitoms Pabaltijo tautoms nieko gero nelemia, ji yra atmestina ir ją pasmerktų visos pavergtosios ar satelitinės tautos, jei tik jos galėtų laisvai pasisakyti.

Kad būtų aiškiau, kokioje padėtyje šis klausimas svarstomas, sužymėsime keletą faktų:

1) Nepuolimo sutartį įsakmiai siūlo Chruščiovas. Jei Kremliui ji nebūtų naudinga, jis jos nesiūlytų. Visai aišku, kad ji būtų naudingesnė Sovietų Sąjungai, negu Vakarams.

2) Tiesa, tokios nepuolimo sutarties tarp NATO ir Varšuvos pakto valstybių šiuo metu jau nė negali būti, nes NATO organizacija jai turėtų vienbalsiai pritarti, gi Prancūzijos prezidentas de Gaulle jau yra aiškiai pareiškęs, kad Paryžius nepritars. Dar gali pasipriešinti ir kitos valstybės.

3) Tad svarstoma kita forma: Vieton nepuolimo sutarties, kuri galėtų būti pasirašoma tik kolektyviai, siūloma, kad Vakarų ir Rytų valstybės paskelbtų atskirus pareiškimus-pasižadėjimus nepulti vieni kitų. Esmėje tai nedaug tepakeistų susitarimų prasmę.

4) Didelė dauguma visų spaudos ir radijo komentatorių Vakaruose ir daug paskirų politikų yra nuomonės, kad nepuolimo sutartis ar jos pakaitalas, atskiri pareiškimai, sutvirtintų esamą padėtį (status quo), tad ir sovietinius užgrobimus Rytų Europoje. Ko Kremlius iki šiol nepasiekė tiesioginiai, būtent sovietinių užgrobimų įteisinimo tarptautiniu mastu, tai jis norėtų dabar pasiekti kitu keliu.

5) Įžymūs politikai, pvz. buv. kandidatas į JAV prezidentus Nixon, eilė kongreso narių ir žymių asmenų tiesiai pabrėžė, kad tokiu nepuolimo susitarimu pavergtosios tautos būtų apviltos.

6) Jei nepuolimo sutartyje arba jos pakaitale net būtų įjungta pastaba, kad nepuolimo susitarimai nereiškia Berlyno, sovietinės Vokietijos zonos, Pabaltijo ar kitų sovietinių užgrobimų pripažinimo ir įsiteisinimo, visvien tai būtų netiesioginis tų užgrobimų "tylus" pripažinimas, — su juo užgrobtosios tautos jokiu būdu negalės sutikti.

Kai dėl lietuvių tautos ir kitų Pabaltijo tautų, tai jos yra jau seniai ir aiškiai pasisakiusios prieš visus susitarimus, kurie galėtų pripažinti Lietuvos ir kitų Pabaltijo tautų sovietinę "globą". Pabaltiečiai tuo atžvilgiu turi daug svarbių draugų netik Amerikoje, bet ir kituose kraštuose. Žinoma, teisėtoms vyriausybėms negalima uždrausti sudaryti sutarčių, bet tie, kuriems tokios sutartys kenkia arba gali kenkti, turi pilną teisę visomis jėgomis joms pasipriešinti. Iš mūsų talkininkų gal aiškiausiai pasisakė JAV senatorius Hugh Scott, pareiškęs, kad tokie nepuolimo susitarimai suduotų smūgį pavergtųjų tautų viltims vėl išsilaisvinti. Tai būtų, pareiškė Scott, susmukdymas visų iškilmingų JAV pareiškimų paremti pavergtųjų tautų laisvės pastangas. Tokių pareiškimų yra nemaža. Tai įspėjimas didžiosioms valstybėms nežaisti mažųjų tautų gyvybiniais interesais. *(E)*

Sveikiname P.L.B. SEIMĄ

Australijos Lietuvių Bendruomenė sveikina laisvojo pasaulio lietuvių atstovus linkėdama darnumo posėdžiuose ir tikisi naudingų sprendimų, kurie suglaustų visus lietuvius vieningai broliškai veiklai, Lietuvos laisvinimui bei lietuvybės išlaikymui.

Paralelizmas mūsu institucijose skaldo mūsų jėgas, pareikalauja daugiau lėšų ir neigiamai nuteikia jaunuosius lietuvius.

Australijos Lietuvių Bendruomenė per trylika metų pilnai įsitikino Pasaulio Lietuvių Bendruomenės konstitucijos prasmingumu ir ateityje ryžtasi visu savo svoriu stiprinti Bendruomenės veiklą.

Su geriausiais linkėjimais

(pas.) I. Jonaitis
ALB Krašto Valdybos Pirmininkas

MELBOURNAS PERKA NAMUS

Northcotėje, High str., priešais miesto savivaldybės rūmus, MLK Taryba užpirko buvusią kino salę. Pastatas impozantiškas, judriame prekybos centre, švariame ir iš centro lengvai ir greitai pasiekiamam priemiestyje. Vienas tik sklypas toje vietoje kaštuoja £23.000.

Prie salės yra trys krautuvės ir pakankamai erdvus kiemas, net pastatėlis, lengvai paverčiamas salės prižiūrėtojo bei administratoriaus butu. Pati salė erdvi, gerame stovyje. Tereikalinga tik grindų peršlifavimas. Kaina £27.000, išsimokėtinai penkeriems metams.

Šį šeštadienį, rugpjūčio 31 d., 2 val. užpirktoje salėje šaukiamas klubo narių nepaprastas susirinkimas. Taryba kviečia svečių teisėmis atvykti ir dar neįstojusius į klubą Melbourno lietuvius, nes namai perkami visų lietuvių naudojimuisi. Ant namo planuojama didelėmis raidėmis užrašas "LITHUANIAN HOUSE". Tai lietuvio vardo reklamai gyvoje gatvėje, kuria kas kelios minutės pravažiuoja tramvajai ir nuolatos zuja mašinos. Northcotės miesto savivaldybė yra labai palanki lietuviams. Ir senieji namai buvo josios teritorijoje. Kalbantis dėl naujojo pirkinio, miesto sekretorius išsitarė, kad lietuviai čia yra užsirekomendavę kaip rimti ir tvarkingi piliečiai, puikiai sugebą organizuotai tvarkytis. Senieji namai, nors ir buvo rezidencinėje miesto dalyje, dėl jų nė vienas kaimynas iki šiam nepasiskundęs savivaldybei.

STUDIJŲ DIENOS

120 dalyvių iš 8 kraštų — Daug paskaitų, pranešimų, JAV lietuvių menininkų koncertas.

Rugpiūčio 7 — 14 dienomis Königswinter (netoli Bonnos) įvyko X-ji Studijų Savaitė. Ją globojo PLB Vokietijos Krašto Valdyba.

Studijų Savaitės moderatoriumi buvo prof. A. Maceina. Bendras dalyvių skaičius — 120 ir jaunimo tarpe buvo būrelis neseniai atvykusių iš Lietuvos, be to ir iš kitų Europos ir užjūrio kraštų.

Paskaitas skaitė: kun. dr. A. Baltinis iš Čikagos, V. Banaitis, dr. K. J. Čeginskas, prof. dr. J. Eretas, A. Gruenbaum, kun. dr. R. Krasauskas, dr. J. Lingis, kun. dr. S. Matulis, V. Natkus, raš. R. Spalis ir kun. dr. J. Vaišnora. Savaitėje buvo paminėta Mindaugo mirtis, 1863 m. sukilimas ir V. Mykolaičio — Putino 70 m. sukaktis, o visos paskaitos vyko tema "Tauta tėvynėje ir svetur". Dar buvo pranešimas apie lietuvybę Amerikoje (kun. dr. A. Baltinis) ir apie studentų bei jaunimo gyvenimą Lietuvoje (stud. V. Macaitytė ir W. Toerneris). Akt. A. Gedvila ir studentai skaitė ištraukų iš V. Krėvės ir Putino kūrybos.

Baltų draugija, dr. P. Reklaičio pastangų dėka buvo surengusi dvi parodas: lietuviškos senosios bei moderniosios grafikos parodą ir senųjų Lietuvos žemėlapių parodą.

Studijų Savaitės metu įvyko iš JAV atvykusių menininkų įspūdingas koncertas bei "vieno žmogaus teatro" — akt. Vitalio Žukausko pasirodymas. Koncerte programą išpildė sol. Prudencija Bičkienė (iš Čikagos), sol. Liudas Stukas ir pianistas A. Vasaitis.

Atvykę svečiai — dr. Petras Vileišis (iš JAV) ir VLIKO Vykd. Tarybos URT Vald. dr. P. Karvelis studijų savaitės dalyviams padarė pranešimus. Dr. P. Vileišis kalbėjo apie didelį JAV įnašą lietuvybės srityje. Dalyvius Vykd. Tarybos vardu pasveikinęs dr. P. Karvelis savo kalboje nušvietė politinę pastarojo meto padėtį.

Iš vokiečių dalyvius sveikino ir lietuvių veikla džiaugėsi Baltų draugijos pirmininkas, Ministerialdirigent dr. H. Kehren, Stuttgarto radiofono dirigentas, lietuvių kultūros reprezentacijai vokiečių tarpe žymiai prisidėjęs dr. H. Dahmen ir Baltų draugijos veikėjas H. Hahn. *(E)*

Įvykiai pasaulyje

PORTUGALAI ATSAKO NEIGIAMAI

Afrikiečiams pareikalavus, kad Portugalija pasitrauktų iš Afrikos ir savo turimoms kolonijoms paliktų laisvas rankas, Portugalijos valdytojas Salazar kalbėjo per televiziją pareikšdamas, kad geriau Portugalija stosianti į karą, negu trauksis iš savo turimų kolonijų Afrikoje.

KAS VYKSTA PIETŲ VIETNAME?

Pietų Viename jau kelintas budistų vienuolis demonstratyviai protestuodamas nusižudė. Prieš ką jie protestuoja ir ko nori?

Šiame krašte jau trys mėnesiai kaip vyksta religiškai politinė krizė. Budistai siekia sau tokių pat teisių, kokias turi ir katalikai, kurie dabartinio prezidento yra proteguojami. Reikalas, atrodos, darosi visai rimtas; net ir dabartinis popiežius Paulius VI imasi intervencijos Vietname sutaikinti šių dviejų didžiulių religijų pasekėjus.

★

Pietų Vietname religinis įtempimas kaskart vis auga. Vietnamo prezidentas nori jėga priversti krašto budistus nusileisti jo proteguojamai religijai. Saigone ir kaikuriose kitose Vietnamo vietovėse paskelbtas karo stovis. Kaikuriuose budistų vienuolynuose vyriausybės kariniai daliniai ir policija daro kratas. Yra budistų vienuolių, kurie jieško prieglobsties Amerikos ambasadoje.

ATPIGO BENZINAS

Nuo praeito pirmadienio N.S.W. benzinas pardavinėjamas puse kainos pigiau už galioną.

PALAIDOTI BAŽNYČIOS GRIUVĖSIUOSE

Indijoje maldos metu sugriuvo mahometonų bažnyčia, griuvėsiuose palaidodama 200 žmonių.

NIKITA VIZITUOJA JUGOSLAVIJĄ

Rugpjūčio 20 d. į Jugoslaviją atvyko sovietų lyderis N. Kruščiovas su savo šeima ir numato viešėti dvi savaites. Šį savo vizitą Kruščiovas pavadini savo "darbo atostogomis". Prezidentas Tito Kruščiovą priėmė 42 patrankų šūviais ir bučiniais. Šį vizitą spauda komentuoja, kaip naują Kruščiovo antausį raud. Kinijai.

ATRASTA DAUGIAU NAFTOS

Queenslande pragręžta daugiau šulinių ir užtikta naftos. Taip pat naftos užtikta ir Vakarų Australijoje.

★

Britų valdomoje Borneo salos dalyje Sarawak nutverti teroristai, kurie buvo išaiškinti, kaip Indonezjos agentai.

ATOMINĖ ENERGIJA VIETNAME

Amerikiečiai baigia įrengti pietiniame Vietname (Azijoje) pirmąją jėgainę, varomą atomine energija. Atominis reaktorius kainuos apie milijonas dolerių.

A.L.B-NĖS APYLINKIŲ VADOVYBIŲ IR SENIŪNŲ ŽINIAI

Pastebėta, kad vienos apylinkės susirinkimas, nutardamas nemokėti Australijos lietuvio mokesčio, yra peržengęs savo kompetenciją.

Australijos lietuvio mokestis yra numatytas A.L.B. Statute, kurio priėmimas bei jo pakeitimas yra Krašto Tarybos atstovų kompetencijoje. Todėl augščiau minėtas apylinkės nutarimas negalioja.

Kviečiame apylinkių vadovybes ir seniūnus arčiau susipažinti su A.L.B. Statutu ir jo griežtai prisilaikyti.

A.L.B. KRAŠTO VALDYBA

MANY THANKS
TO THE BANK OF NEW SOUTH WALES

From the 29th of July to the 13th of August many Australian Lithuanians had the pleasure to be delighted by a little exibition of their country's handicrafts in the window of the Bank of New South Wales, Wynyard branch.

Our special thanks is expressed herewith to the manager for public relations Bank of N.S.W. *Mr B.E. Chaseling* and his associate *Mr W. Borman* who made the exibition possible, thus achieving excellent public relations between Australians of all origins.

I. Jonaitis
The President of Australian Lithuanian Community

PASIŲSTA REZOLIUCIJA

AUSTRALIJOS FEDERALINĖS VYRIAUSYBĖS MINISTERIUI P-KUI SIR ROBERT G. MENZIES.

ALB Sydney apylinkės visuotiniame narių susirinkime birželio 3 d. buvo p. J.P. Kedžio pasiūlyta ir visuotinio susirinkimo priimta rezoliucija komunistų partijos Australijoje uždarymo reikalu. Rezoliucijoje išdėstoma, kad Australijos komunistų partija yra tiesioginėje Sov. Sąjungos žinioje, jos inspiruojama, ir todėl dirba ne savo krašto gerovei, bet svetimos valstybės — Sov. Sąjungos siekiams ir interesams. Rezoliucijos pabaigoje siūloma dar kartą komunistų partijos reikalą Australijoje persvarstyti ir ją kaip kraštui kenksmingą ir subversyvinę organizaciją uždaryti. Rezoliuciją ministeriui pirmininkui Sir Robert Menzies pasiuntė susirinkimo pirmininkas ir sekretorius.

Neseniai gautas iš ministerio pirmininko kanceliarijos Canberroje jo sekretoriaus E.J. Bunting, raštas, kuriuo patvirtinama, kad pasiųstoji rezoliucija gauta ir joje iškelti reikalavimai bus imami dėmesin.

STASYS VANCEVIČIUS

APIE BRAZILIJOS LIETUVIUS

PIRMIEJI EMIGRANTAI ŽEMDIRBIAI

Kada iš Lietuvos į Braziliją atvyko pirmieji lietuviai emigrantai, tikslių žinių nėra, bet spėjama, kad praeito šimtmečio pabaigoje. Jų skaičius siekė vos keletą desėtkų žmonių. Apytikrėmis žiniomis, pirmieji lietuviai emigrantai Brazilijoje buvo iš profesijos daugiausia žemdirbiai, pasitraukę iš Lietuvos dėl rusų žandarų persekiojimų bei (jaunesnio amžiaus) vengdami patekti į karo tarnybą caro kariuomenėje.

Pirmieji lietuviai emigrantai beveik visi apsigyveno Brazilijos pietiniame estade Rio Grande do Sul, kur klimato sąlygos buvo palankesnės europiečiams ir kur jau tuo metu kūrėsi vokiečių, italų ir iš dalies lenkų kolonistai. Iš tų pirmųjų emigrantų dar ir dabar yra įsikūrusių ūkininkų kolonistų, gyvenančių Sao Luis de Guaporé. José Bonifacio, Boa Vista do Erechim ir kituose minėto estado apskrityse. Tai daugiausia pirmųjų lietuvių emigrantų vaikai ir anūkai, kurių daugumas iki trečios kartos išlaikė savo gimtąją lietuvių kalbą ir lietuviškus papročius. Jie daugiausia gyvendami vienkiemiuose, savo šeimose kalbėdami lietuviškai ir savo vaikus bei anūkus išauklėjo lietuviškoj dvasioj.

Man 1937 m. vykstant traukiniu į Urugvajų ir Argentiną, teko Rio Grande do Sul estade sustoti pas kelias senųjų emigrantų šeimas, daugiausia dzūkus nuo Alytaus. Buvau nustebintas, kai išgirdau jau trečios kartos lietuvių vaikus, bežaidžiant kalbant savo tarpe gryna dzūkiška tarme, paveldėta iš savo tėvų ir senelių.

LIETUVIŲ KOLONIZACIJOS BANDYMAI

Pirmieji lietuviai emigrantai, atvykę labai mažame skaičiuje, negalėjo sukurti didesnės lietuvių žemės ūkio kolonijos. Jie išsibarstė tarp svetimtaučių kolonistų. Bet po pirmojo pasaulinio karo, kada 1926 — 1927 metais vyko lietuvių masinė emigracija į Braziliją, buvo daryti bandymai organizuoti lietuvių koloniją. Tie bandymai nepavyko ir daugeliui lietuvių davė daug nuostolių, todėl, kad tokios žemės ūkio kolonijos, arba kolonijų organizavimas buvo tada patekęs į nesąžiningų avatiūristų rankas. Sao Paulo estade tuo laiku buvo pradėta organizuoti lietuvių kolonija vadinama "Nova Lituania" ("Naujoji Lietuva"). Tas organizavimas pasibaigė visišku nepasisekimu ir šiandien tos kolonijos nė pėdsakų neliko.

Po kelių metų Sao Paulo mieste keletas lietuvių, jau bandžiusių kurtis žemės ūkyje, buvo suorganizavę lietuvių kolonizacijos reikalams rūpintis draugiją "Grūdas". Bet ir šiai organizacijai jokio konkretesnio darbo šioje srityje nepavyko padaryti. Buvo kurta daug projektų, sumanymų, bet beveik be jokių rezultatų. Pagaliau draugija "Grūdas", kaip ir daug kitų organizacijų, iširo nepalikusi pėdsako.

SPONTANIŠKAS LIETUVIŲ KŪRIMASIS ŪKIUOSE

Nepavykus įkurti organizuotos lietuvių žemės ūkio kolonijos, tie lietuviai, kurie turėjo patraukimą į žemės ūkį ir kurie materialiai buvo pajėgesni, kūrėsi patys be jokios organizacijos, jokio kieno nors paruošto plano. Vieni iš jų nuomuodami žemę, kiti dirbdami iš pusės ir kiti įsigydami nuosavus didesnius ar mažesnius sklypus.

Kiek Brazilijoje šiuo metu gali būti lietuvių ūkininkų, sunku pasakyti. Tik tiek žinome, kad nei vienoj Brazilijos vietoj nėra didesnio lietuvių ūkininkų skaičiaus vienoje apylinkėje. Jie daugiausia išsimėtę tarp kitataučių ūkininkų ir kolonistų. Retas dalykas, kad dviejų lietuvių ūkininkų laukai rūbežiuotusi.

Be kelių desėtkų lietuvių ūkininkų Rio Grande do Sul estade, jų galima užtikti taip pat po kelis desėtkus ar kelioliką Sao Paulo, Parana, Santa Catarina ir vieną kitą kituose Brazilijos estaduose.

EKONOMINĖ LIETUVIŲ ŪKININKŲ PADĖTIS

Daugumas Brazilijos lietuvių ūkininkų pradėjo kurtis ūkiuose iš nieko, be kapitalo, be darbo įrankių ir su dideliais maisto trūkumais. Nežiūrint, kad Brazilijoje, nesant žiemos, ūkyje darbo sąlygos gana palankios, bet lietuviai, be praktikos ir patyrimo, pradžioje turėjo patirti labai daug vargo. Žemės rūšis, klimato sąlygos ir kitos aplinkybės, skyrėsi nuo Lietuvos ir čia lietuviams ūkininkams per eilę metų teko išeiti ištisą mokyklą, kad prisitaikius prie vietinių gyvenimo ir darbo sąlygų.

Lietuviai ūkininkai, besikurdami be didesnio kapitalo buvo priversti pirkti ir net nuomoti žemę toli nuo didesnių pramonės centrų bei geresnių kelių ir susisiekimo priemonių. Tokiose vietose žemės kainos yra žemos, bet už tai ir ūkio produktai daug pigesni. Be to, tokiose vietose visas ūkininkavimo procesas yra labai primityvus. Jei ūkininkas nusiperka žemės sklypą, kur auga miškas, tenka jį iškirsti, po kelių mėnesių nudžiuvus lapams ir smulkesnėms medžio šakoms, nukirstą mišką išdeginti, ir po to, tarp medžių degėsių paprastai sodinami kukurūzai ar kas nors kita. Visas darbas tokiam lauke tenka atlikti su kauptuku, nes nei žemės ūkio mašinomis nei arkliais negalima pasinaudoti, kol neišdžiūva ir nesupūva medžių kelmai, o tas užtrunka kartais net kelioliką metų.

Ekonominiai bene stipriausiai laikosi Paranos estado šiaurėje lietuviai ūkininkai, kurių ten yra kelios dešimtys šeimų. Tai daugiausia kavos, medvilnės ir kitų augalų augintojai. Ten žemė yra nepaprastai derlinga ir, nežiūrint stambaus atstumo nuo Sao Paulo miesto (700 — 800 kilometrų), ūkio produktai turi neblogas kainas.

Tokių lietuvių ūkininkų, kurie dirbtų žemę traktoriais ir kitomis ūkio mašinomis yra labai nedaug ir juos galima beveik ant pirštų suskaityti.

Kiek man žinoma, šiuo metu lietuvių ūkininkų Brazilijoje yra mažiau, negu jų buvo prieš keletą ar kelioliką metų. Daugeliui jų atsibodus gyventi primityviose sąlygose, be jokių patogumų, persikėlė į didesnius miestus ar miestelius. Kai kurie iš jų virto amatininkais arba prekybininkais; turinčiais savo krautuves, restoranus ar šiaip sau įmones. Dabartiniu laiku labai retas atsitikimas, kad kas nors iš lietuvių vyktų iš miestų kurtis žemės ūkyje, nežiūrint, kad smarkiai pakilus visiems ūkio produktams, gyvenimas žemės ūkyje neretai gali būti ekonominiai žymiai geresnis už miesto darbininko. Žinoma, tas priklauso nuo vietos, ūkio šakos ir kitų aplinkybių.

Bendrai imant, lietuviai ūkininkai Brazilijoje verčiasi įvairiomis ūkio šakomis, kaip kavos, medvilnės, kukurūzų, ryžių, pupelių, kviečių ir kitų augalų auginimu bei augindami kiaules, vištas ir galvijus. Lietuvių ūkininkų tarpe mažai tėra turinčių ar dirbančių didesnius žemės plotus. Daugumas jų yra nuo 10 iki 25 hektarų žemės sklypų savininkai. Ilgus metus lietuviai ūkininkai vargo ir skurdo blogose sąlygose, neturėdami galimybės pasistatyti geresnius ir patogesnius gyvenamus namus, įsigyti gyvulių ir stipriau įsikurti ekonomiškai. Bet kaip kitose srityse, taip ir žemės ūkyje lietuviai, savo darbštumu ir pasiryžimu daro pažangą ir pasiekia geresnių gyvenimo sąlygų, išsivaduodami iš vargo ir skurdo.

Tautiniu atžvilgiu lietuviai ūkininkai taip pat tirpsta ištautėjimo jūroje, kaip ir jų tautiečiai miestuose ir miesteliuose. Tik tie senosios kartos lietuviai, kuriems tenka gyventi daugiau izoliuotiems nuo svetimtaučių, dar savo šeimose užlaiko lietuvių kalbą ir senus tėvų papročius. Bet tokių skaičius kaskart mažėja. Tai liūdni mums lietuviams gyvenimo faktai, kurie ir prieš mūsų norą vyksta ne tik Brazilijoje, bet ir kitose lietuvių kolonijose.

(*Drv.*)

AMERIKOS GALYBĖ

Beveik kiekvienas šiandie vis tebetiki, kad U.S.A. tuo tarpu militariškai yra galingiausia valstybė pasaulyje. Lygiai tą patį iš savo pusės teigia ir Sovietų Sąjunga. Tačiau ką Sov. Sąjunga iš tikrųjų turi, šiandie sunku spręsti, nes sovietinės militarinės paslaptys yra labiau slepiamos, negu kad Amerikoje. Tačiau paskutinysis susitarimas Maskvoje daugiau nebebandyti destruktyvių atominių ginklų liudija, kad abi pusės greičiausiai tų ginklų turi iki soties. Klausimas tik, ar bus tie destruktyvūs ginklai panaudoti būsimame kare, ar ne. Po Pirmojo pasaulinio karo ir po nuodingųjų dujų pamokos vakarų fronte lygiai tuo pačiu nerimu buvo kaitinima žmonija, kad būsimojo karo metu paleistos nuodingos dujos gali nušluoti gyvybę nuo žemės paviršiaus, nepasitvirtino, nežiūrint kad tiek vokiečiai, tiek ir alijantai nuodingų dujų karui buvo visapusiškai pasiruošę. Yra optimistinių nuomonių, kad ir ateities kare vargu ar bus panaudotos atominės bombos arba kiti atominiai ginklai, nors tam ruošiamasi. Šiandie jau keliamas klausimas, kodėl atominė bomba buvo nuleista ant Hirošimos Japonijoje. Šis išsprogdinimas ir daugybė žuvusių karo nenulėmė, kaip aiškina beveik po 20 metų paskutinio karo tyrinėtojai ir ekspertai, lygiai karo eigos nenulėmė ir vakarų fronte I-jo karo metu paleistos nuodingos dujos.

Bet kaip šiandie stovi Amerikos apsiginklavimas apytikriais skaičiais (šiuo atveju oficialūs daviniai niekad negali būti imami kaip tikri). Pereitą savaitę Amerikos gynybos ministeris R. S. McNamara, komentuodamas Maskvos sutartį, rado reikalo paaiškinti draugams ir priešams, kad susidarytų nuomonę ir drauge pasidarytų atitinkamas išvadas, kokią galią turi dabar Amerika. Jo pareiškimu Amerika atominiais ginklais yra daug pranašesnė už Sov. Sąjungą ir jos kapacitetas šia prasme kasdien auga. Amerika daugiau bazuojasi mažo kalibro atominiais ginklais, negu milžiniškom bombom, nors Amerika ir tokių nestokoja. Amerika savo atominius ginklus išsklaidžiusi po visą pasaulį ir netikėto puolimo atveju Amerikos ginamoji jėga nebūtų staiga palaužta ir galėtų lemiamai pasipriešinti. Pagal minsterio pareiškimą Amerika turinti paruoštų atominių ginklų, skaitomų dešimtimis tūkstančių ir antra tiek gamyboje. Medžiagas kaip uranium 235 ir plutonijaus žaliavos, yra paruošta ir suslėpta tarp Mississippi upės ir Uolinių kalnų, iš kurių reikalui esant būtų galima antra tiek pagaminti atominių ginklų ir taip pat panaudoti taikingiems reikalams.

Ir strateginiu atžvilgiu Amerika esanti gerai pasiruošus. Esą, Amerika nuolat turinti ore keletą kovos lėktuvų, ginkluotų atominėmis bombomis arba raketomis, neskaitant SAC tinklo, kur aliarmo atveju kiekvienoj pasaulio daly Amerikos kovos lėktuvai iki dantų ginkluoti jau būtų per 15 minučių ore. Visu Amerikos vakariniu pakraščiu įrengta priešatominiai bunkeriai, kurie, nors ir neišbandyti, bet atlaikytų daugelio megatonų spaudimą, tačiau jegu vieni būtų sunaikinti, kiti galėtų efektyviai funkcionuoti. Šia bunkeriai yra nejudrūs, bet už tat Amerika turinti galingus povandeninius atomine jėga varomus laivus, ginkluotus atominėmis Polaris raketomis, kurie yra judrūs ir priešas niekad negali nustatyti jo pozicijos.

KAIP GERIAUSIAI IŠNAUDOTI MŪSŲ SUTAUPAS?

SĄLYGOS, KURIAS SIŪLO

Baltic Stores Ltd.

TINKA KIEKVIENAM INVESTUOTOJUI

★ Investavimai, nesvarbu kokio dydžio, priimami kiekvienu metu.

★ Atsiimti, galima, kada investuotojas pageidauja.

★ Nuošimtis mokamas 8%.

BALTIC STORES INVESTMENTS CO.

yra tikra lietuviška bendrovė.

Dėl informacijų rašyti:

Z. Juras, 11, London Lane, Bromley, Kent, England.

TAIP PAT SUTVARKOME PALIKIMO REIKALUS.

1963m. Rugsėjis

1	S	Egidijus, Gytis, Gunda
2	P	Steponas, Tugaudis, Brutenis
3	A	Bronislava, Mirga, Valda
4	T	Rozalija, Gerimantė, Girenis
5	K	Laurynas, Teisutis, Virga
6	P	Filomena. Lėtas, Kernius
7	Š	Regina, Bartis, Rėda
8	S	Marijos Gimimas. Tautos šventė.
9	P	Sergejus, Vylius, Ramunė
10	A	Mikalojus, Karilė, Laumis
11	T	Protas, Sungailė, Gintautas
12	K	Jeronimas, Diemedis, Doma
13	P	Eugenija, Banga, Birmantas
14	Š	Šv. Kryžiaus. Ainas, Zubrys
15	S	Nikodemas, Vismantas, Klovas
16	P	Kornelijus, Liuda, Normantas
17	A	Kolumba, Sigutė. Algaudas
18	T	Irena, Aura, Gėlutis
19	K	Januarijus, Praurimė, Vytė
20	P	Bernardas, Vainoras, Tutis
21	Š	Matas, Mantvilas, Vilnė
22	S	Tomas, Tarmis. Virmantas
23	P	Linas, Galintas, Trakis
24	A	Germanas, Gedvinas, Sara
25	T	Kleopas, Vladas, Jaunutis
26	K	Justinas, Gintaras, Viga
27	P	Kozmas, Daugis, Danyla
28	Š	Vaclovas, Tautvydas, Girnius
29	S	Mykolas, Arminas, Kilnius
30	P	Jeronimas, Žymantas, Tilius

MINĖTINOS DATOS

1865.9.6 rusai uždraudė liet. spaudą.
1430.9.8 turėjo būti vainikuotas Vytautas Didysis Lietuvos karalium. Dėl to ši diena paskelbta Tautos Švente.
1869.9.20 gimė Juozas Tumas Vaižgantas.
1875.9.22 gimė dail. M.K. Čiurlionis.
1850.9.21 gimė rašyt. Vincas Pietaris.
1892.9.14 gimė Steponas Kolupaila.
1841.9.14 gimė Antanas Vienažindys.
1860.9.8 gimė Aleksandras Dambrauskas — Jakštas.

HM !HM!

SPAUDOS BALIUS

JAU ŠEŠTADIENĮ!!!

KOKIA MALONI

STAIGMENA!

Dr. Jonas Mališka pakviestas dėstyti Montrealio universitete. Jis gyvai domisi odontologijos pažanga ir pats yra atlikęs eilę sėkmingų bandymų.

★

Šiais metais Toronto universitetą (Kanadoje) baigė ir gavo diplomus 19 lietuvių, iš jų dešimt moterų ir devyni vyrai.

★

Dirvos liepos 3 d. numery paskelbta didelė mūsų solistės G. Vasiliauskienės nuotrauka ir gražus, solistę įvertinantis J. Žilevičiaus straipsnis, kuriame autorius ne tik kad liečia ją kaip dainininkę solistę, bet ir kaip plačiąja prasme kultūrininkę — visuomenininkę. Mes galime didžiuotis, kad turime tokią puikią Australijos lietuvių atstovę Amerikos lietuvių tarpe. Kaip patirta, pasaulio lietuvių seimo metu ji bus Toronto (Kanadoje) ir greičiausia turės progos ten ir aktyviai pasirodyti, kaip Australijos lietuvių bendruomenės narė ir kaip solistė.

★

Kalbant apie Pasaulio lietuvių seimą, kuris šaukiamas šiais metais Kanadoje, Toronto mieste, be oficialių Australijos Lietuvių Bendruomenės įgaliotų atstovų p.p. J. Bačiūno ir J. Vaičaičio, dalyvaus ir trys tikri Australijos lietuviai: solistė G. Vasiliauskienė, kuri išvyko su savo koncertų tuorne Amerikon, jau antri metai gastroliuojanti po Ameriką Kristina Čėsnaitė, Mūsų Pastogės bendradarbė, kuri šiuo laiku viešnagėja pas Kanados lietuvius, ir atostogaujantis, gegužės pabaigoje iš Melbourno išvykęs kun. P. Vaseris. Mes tikime, kad jie visi turės ir galės daug ką papasakoti Pasaulio lietuvių Seime apie Australijos Lietuvių Bendruomenę.

★

Malonu, kad kaskart vis dažniau ir dažniau pasirodo pasaulio lietuvių spaudoje apie Australijos lietuvių gyvenimą. Štai nuolat ir nuolat plačiau skelbiamos žinios iš Australijos Dirvoje specialių korespondentų, bet neskaitant to ir pati Dirva bei kiti laikraščiai persispausdina ne tik Mūsų Pastogėje paduotas žinias, bet net mūsų bendruomenės laikraščio vedamuosius ir šiaip originalius straipsnius. Antai, Mūsų Pastogę dažnai cituoja be Dirvos dar Keleivis (Bostone, U.S.A.), Nepriklausoma Lietuva ir Tėviškės Žiburiai Kanadoje, Europos Lietuvis Londone (Anglijoje), Argentinos Lietuvių Balsas Buenos Aires (Argentinoje), Rinktinė (Londone, Anglijoje). Sekant pasaulio lietuvių spaudą mažiausiai duoda žinių iš Australijos lietuvių gyvenimo Čikagos dienraštis Draugas.

DĖSTYS LOS ANGELES UNIVERSITETE

Rugpjūčio pabaigoje iš Bostono, kur dirbo Harvardo (Cambridge) universitete, į Los Angeles universitetą kaip visiting professor" vienerių metų darbui vyks dr. M. Gimbutienė. Los Angeles univ. slavų departamente ji dėstys slavų civilizacijos istoriją, lietuvių kalbą ir kt. (*E*)

URUGVAJAUS LIETUVIAI LIETUVOJE

Liepos 31 d. į Vilnių atvyko Urugvajaus lietuvių grupė. Jie Lietuvos nebuvo matę po 30 ir daugiau metų. Vilniaus geležinkelių stoty svečius pasitiko prieš kurį metą Lietuvon grįžę (ir gerokai nusivylę — E —) buv. P. Amerikos kraštų gyventojai, vad. Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsieniu draugijos pirm. L. Kapočius ir spaudos atstovai. "Tiesa" paskelbė, kad šitai lietuvių grupei vadovauja centrinio lietuvių klubo Montevideo mieste vicepirm. P. Sadauskas. (*E*)

NUSIŽUDĖ LIETUVIS

Birželio 19 d. Čikagoje prie savo namų rastas nusišovęs Stasys Juška, 57 m. amžiaus lietuvis. Spėjama, kad jis tai padaręs iš sielvarto, negalėdamas išgauti savo šeimos iš okupuotos Lietuvos. Lietuvoje palikę: žmona, duktė Aldona 27 m., ir sūnus Jonas 30 m. Velionis net buvo kreipęsis į N. Kruščiovą, kada jis lankėsi Amerikoje, bet visi žygiai buvę veltui.

KAIP TOJE N. ZELANDIJOJE

(PASIKALBĖJIMAS SU p. GRIŠKAITIENE)

Kaskart vis daugiau ir daugiau mūsiškių leidžiasi į ilgesnes keliones tai giminių aplankyti, tai šiaip po pasaulį pasidairyti. Naujoji Zelandija su jos retenybėmis ir stebuklais yra čia pat, Australijos pašonėje, ten gyvena taip pat saujelė lietuvių, bet išsamiau apie N. Zelandiją ir tenykštį gyvenimą nebuvo plačiau šiame laikraštyje rašyta. Patyręs, kad N. Zelandijoje paviešėjusi penketą savaičių ką tik grįžo p. Griškaitienė iš Picnic Point (Sydney), nuskubėjau pas ją pasikalbėti.

Pasirodo, jau pati p. Griškaitienė jiekojo progos susitikti su Mūsų Pastogės žmonėmis ir perduoti iš N. Zelandijos atvežtus skaitytojų prenumeratos pinigus. Ir ką gi ji galinti įdomaus papasakoti? — stebėjosi užkalbinta p. Griškaitienė. Ji tik vykusi į tą šalį aplankyti dukters ir žento ir visą laiką praleidusi Aucklande. Kelionė į vieną pusę trukusi virš trijų valandų.

— Ką įdomesnio pastebėjote gyvendama Aucklande? Kaip atrodo miestas, klimatas, žmonės ir pats pragyvenimas lyginant su Australija?

— Aucklandas nėra didelis. Išvykus autobusu į betkurį miestą supantį kalną, akys aprėpia visą miestą ir plačiai žemyną juosiančią jūrą. Bet pats miestas labai gražus ir švarus, lyginant su australiškais miestais. Mačiau gražiai sutvarkytus ir gėlėmis išpuoštus parkus, turtingesnius ir naujus priemiesčius, nors neblogai atrodo ir senesnieji rajonai. Ten nieko panašaus nemačiau, kaip kad Sydnejuje Redfernas ar St. Peters. Labai krito į akis išorinė namų švara. Mačiau žmones net frontines tvoras plaunančius. Visa krašto gamta atrodo naturalesnė ir patrauklesnė, kaip Australijos. Klimatas kiek vėsesnis, negu Sydnejuje, bet greit apsipratau.

Aucklandas turi tik vieną televizijos stotį. Programa ir pats perdavimas yra žymiai menkesni, nei Sydnejuj. Kavinėse ar šiaip viešose vietose zelandiečiai išgirdę besikalbančius svetima kalba (mes kalbėjom lietuviškai), neparodydami mažiausio nepasitenkinimo net stengiasi nuoširdžiau rūpintis. Pats pragyvenimas N. Zelandijoje atrodo lyg ir brangesnis, nors pieno produktai ir duona pigesni. Vaisiai parduodami pagal svorį ir labai brangūs, o rūšis nekokia. Geresnės mėsos taip pat sunku gauti, nes viskas, kas geresnio, eksportuojama. Delikatesų pasirinkimas labai nedidelis. Net tokių silkių niekur negausi.

— Labiausia būtų įdomu išgirsti apie N. Zelandijoje gyvenančius lietuvius. Koks jų tarpusavio sugyvenimas, kaip įsikūrę ir kokios priežastys verčia juos bėgti, kaip kalbama, iš N. Zelandijos?

— Kiek pastebėjau, lietuvių tarpusavio bendradarbiavimas yra gyvas ir nuoširdus. Vieni kitus lanko, svečiuojasi. Visi atrodo įsigyvenę patogiai: turi didelius, gražiai sutvarkytus namus ir savo ekonomine padėtimi patenkinti. Buvau daug kur kviečiama, bet tesuspėjau aplankyti tik Cibulskius, Kaminskus, Malskaičius, Pinkus ir Pečiulaičius ir visur patyriau tą patį malonų lietuvišką nuoširdumą ir vaišingumą. Pats p. Pinkus savo automobiliu pavežiojo aprodydamas Aucklandą, už ką esu jam be galo dėkinga.

Tikrai jau daugelis lietuvių apleido N. Zelandiją ir beveik visi likusieji pakėlę sparnus į J.A.V. Priežasčių yra visokių, bet pagrindinė jų, sakyčiau, yra didesnės bendruomenės pasiilgimas. Net ir jaunieji nesilieja vietinių gyventojų draugystėn, bet jieško platesnės, lietuviškos šilumos. Todėl visi ir leidžiasi ten, kur yra daugiau lietuvių. Negalint šiuo metu važiuoti į Lietuvą, pasirenka J.A.V. Ir mano žentas (p. Gaigalas) po mėnesio kito persikelia į San Francisco (JAV). Aucklande sutikau 5 asmenų lietuvių šeimą, atvykusią apsigyventi iš Argentinos.

— Ar teko dalyvauti bent kokiame vietos lietuvių bendrame subuvime?

— Man bebūnant N. Zelandijje nepasitaikė jokių liet. tautinių švenčių, tad ir viešų parengmių nebuvo, nors žinau, kad ir čia švenčių proga rengiami gražūs minėjimai.

—Ką daugiau pasakytumėt apie N. Zelandiją ir pačius lietuvius?

—Kai miestas mažesnis, tai ir ten gyvenantiems lietuviams lengviau vienas su kitu susitikti, pabendrauti bei susižinoti. Mano atvykimas į Aucklandą beveik tą pačią dieną jau buvo žinomas visiems lietuviams, iš kurių aš pajutau tiek daug draugiškumo ir nuoširdumo, — baigė p. Griškaitienė.

Juras

Gustav Singer: Burtai

P.L.B. SEIMAS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo sesija šiais metais įvyksta Toronto, Kanadoje rugpjūčio 30 — rugsėjo 1 d.d. Šiame seime Australijos liet. bendruomenę atstovaus p.p. J.J. Bačiūnas ir J. Vaičaitis, savu laiku buvęs Australijos Liet. Bendruomenės organizatorius ir jos ilgametis Krašto valdybos pirmininkas iki išvykimo į Ameriką. Seime pranešimus darys: JAV L. B-nės Tarybos p-kas p. St. Barzdukas — Organizacinė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės padėtis ir siūlomi pakeitimai, JAV Liet. B-nės p-kas J. Jasaitis — Lėšų telkimas visokeriopai Pasaulio Liet. B-nės veiklai, J. Kardelis — Peticija Jungtinėms Tautoms, J. Matulionis, P.L.B. vicepirmininkas — P. Liet. B-nės vaidmuo Lietuvos laisvinimo darbe, inž. V. Adamkevičius — Jaunoji karta ir lietuvybės išlaikymas išeivijoje ir prof. S. Sužiedėlis — Lietuvių tautos likimas laiko ir istorijos perspektyvoje.

Seimo metu bus ir meninių parengimų: koncertinėje dalyje dalyvaus smuikininkas Iz. Vasyliūnas, solistai S. Baras, Stempužienė, Verikaitis, L. Šukytė ir greičiausiai adelaidiškė G. Vasiliauskienė. Numatomas ir literatūros — muzikos vakaras, kur be literatūrinių pajėgų dalyvaus ir pianistas A. Kuprevičius. Seimo metu vyks dailės ir spaudos parodos. Dailės parodoje dalyvauja ir eilė Australijos lietuvių dailininkų.

MENO PASAULY

Lublianoje (Jugoslavijoje) šiuo metu dar tebevyksta tarptautinė grafikos paroda (prasidėjusi birželio 9 d. ir baigsis rugsėjo 15 d.) Šioje rinktinių pasaulio dailininkų parodoje dalyvauja ir trys lietuviai: *Henrikas Šalkauskas* iš Australijos (išstatęs tris darbus, kurių vienas atspausdintas ir didžiuliame tos parodos kataloge, išleistame jugoslavų ir prancūzų kalbomis) ir du lietuviai iš okupuotos Lietuvos: *J. Kuzminskis* (išstatęs du darbus aktualiomis šio meto komunistinėmis temomis) ir *Albina Makūnaitė*, gimusi 1926 m., išstačiusi tris kūrinius iš lietuvių mitologijos ("Eglė žalčių karaliene" motyvais). Tenka tik džiaugtis, kad tokios apimties parodoje buvo pakviesti trys lietuviai, kurie, deja, neatstovauja Lietuvos, bet pirmasis (H. Šalkauskas) Australiją, o kiti du Sovietų Sąjungą. Nežiūrint kurios valstybės vardu jie skelbiami, jie įvertinti ir pakviesti visų pirma kaip individualūs dailininkai, kurie liudija lietuvių tautos veržlumą ir kūrybingumą.

★

Pereitą savaitę Sydnejuje, Blaxland galerijoje atidaryta Sydney grafikų (printmakers) paroda, kurioje tarp 25 grafikų dalyvauja ir keturi lietuviai: V. Ratas su 10 darbų, E. Kubbos — 5 darbai, A. Šimkūnas — 4 darbai ir H. Šalkauskas — trys darbai. Šioje metinėje Sydney grafikų draugijos parodoje su savo kūriniais geriausiai pasirodo lietuviai ir jie, galima sakyti, pačiai parodai duoda toną ir pakelia jos lygį. Net ir vietos dienraščių meno kritikose pirmoj eilėj iškeliami ir minimi šios parodos dalyviai lietuviai, kaip E. Kubbos, H. Šalkauskas ir kt.

BRĖSTA NAUJA DAINININKĖ

Adelaidės meno varžybose (Eisteddfod) šiais metais tautinių dainų skyriuje dalyvavo ir lietuvaitė M. Pečiulienė, konservatorijos studentė. Ji dainavo lietuviškai J. Gruodžio komponuotą pagal L. Giros žodžius dainą "Visur tyla". Iš galimų 100 taškų ji surinko 81 ir teisėjas Miss Jean Pollock (Sydney) dainininkei suteikė garbės pažymėjimą (highly commended). Įteiktame rašte tarp kitko sakoma: "Įsijautimas į tikrą šios įdomios tautinės dainos charakterį bei tekstą buvo sėkmingas, taip pat buvo jaučiamas tono įvairumas ir gerai, stipriai sukurta atomazga..."

POPIEŽIŲ AMŽIUS

Popiežių yra buvę visokio amžiaus. Pats jauniausias buvo Benediktas IX. Jis popiežium buvo išrinktas 1032 m., kada jam tebuvo 12 metų.

Pats seniausias popiežius buvo Šv. Agafonas. Jis 798 metais buvo išrinktas popiežium, būdamas 106 metų amžiaus. Popiežium jis tebuvo 3 metus.

Neseniai miręs popiežius Jonas XXIII popiežium buvo išrinktas 1958 m., kada jam buvo 77 m. Dabartinis popiežius Povilas VI yra 65 m. amžiaus.

Nevienodai sėdima ir popiežiaus soste. Paskutinis popiežius Jonas XXIII soste išbuvo nepilnus 5 metus. 114 popiežių tame soste sėdėjo dar trumpiau. Trumpiausiai popiežium buvo Urbonas VII, kuris mirė 1590 m. po 12 dienų viešpatavimo. Ilgiausiai popiežium buvo Pijus IX, būtent 32 metus. Jis mirė 1878 m.

M. Pečiulienė tokį patį pažymėjimą yra gavusi ir 1961 m. varžybose. Adelaidiškiai lietuviai, džiaugiasi vokalinio prieaugliaus pažangėjimu, ypač kad dainininkė veikliai dalyvauja vietos bendruomenės parengimuose. Laikinai apsistigus vyresnės kartos dainininkių, mes turime gerą pamainą ir laidą ateičiai.

p. andr.

ROBERT RAID

ESTAI RUSŲ PRIESPAUDOJE

(IŠTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

Hoffas įsideda savo kortelę į elegantiškai sukirpto kostiumo kišenę. Koks kontrastas tarp jo ir purvino Roogo kombinzono!

Susirenku pasirašytus pažymėjimus ir išeinu. Odekolono kvapas seka paskui mane. Hoffas greičiausiai odekolone ir maudosi. Pažymėjimus išdalinu tarnautojams. Su Herberto ir Sildo kortelėmis nueinu į Herberto kabinetą. Jis paskaito savo kortelę ir skubiai pasideda kišenėn. "Kaip čia, Robertai? Mums nereikia registruotis?"

"Šiandie dar ne, bet gal rytoj. Nežinia, kada atsargos karininkai bus šaukiami".

"Pašauk Sildą. Su juo negaliu savo kabinete matytis".

"Sildą? Negi tu jį įtari?"

"Taip. Jam atėjus pats pasišalink, Herbertai".

Herbertas skubiai išeina ir netrukus prieš mane atsistoja Sildas. Stambus blondinas atrodo kažkaip neramus. "Tu kvietei mane, drauge Raidai?"

"Taip. Čia tau pažymėjimas".

Paėmęs kortelę įsikiša kišenėn. "Ačiū. Bet man vistiek reikia stoti".

"Tikrai?"

"Žinoma. Bet tu kažką turėjai man pasakyti. Aš pagalvojau..."

"Perskaityk atydžiai, kas pažymėjime parašyta, Sildai".

Skubiai ištraukęs jis perskaito. Jo veidas nurausta. "Kaip? Negali būti!"

"Neklausinėk taip kvailai ir paslėpk kortelę!"

"Vadinasi, esu atleistas — "

"Tik niekam neišsiplepėk. Jeigu kas tavęs komisarijate klaus, kodėl nestoji kariuomenėn, pasakyk, kad tave pripažino netinkamu. Gi praėjus mobilizacijai skubiai pasišalink. Po kelių dienų ir tas negalios".

Sildas ištiesia ranką. "Labai dėkingas. Aš —"

"Nešdinkis!"

Nepakeliamai tvanku viduje. Kiek dar galiu panašių pažymėjimų išrašyti? Kiek dar galiu rizikuoti? Dabar žinau, kur Roogas laiko antspaudą, o jo parašą nesunku padirbti. Bet kodėl gi aš pats negaliu pasirašyti? Šiandie, po tarnybos — .

★

Išėjęs iš komisarijato einu per Laisvės aikštę. Ant kiekvieno skersgatvio stovi ginkluoti raudonarmiečiai, sulaiko praeinančius klausdami — "Propusk!" Aš paduodu savo kortelę. Raudonarmietis tik pakelia ranką prie kepurės — "Chorošo". Prie kito skersgatvio sulaiko mane dviguba kontrolė. Vėl tas pats — chorošo. Per miestą skuba sunkvežimiai. Juose vyrai ir moterys. Jie vežami prie apkasų.

★

Motina atidaro duris. Paskutinėmis savaitėmis ji tokia pasidariusi rami ir išbalus. Ji uždeda ranką man ant peties ir sako lyg kukčiodama: "Gal jau ir tavęs neteksiu, sūnau?"

"Ne, mama. Man nereikia stoti".

"O Herbertui?"

"Irgi. Mes dar turime kiek laiko. Anksčiau negu rusai mus pašauks, vokiečiai bus čia!"

Motina atsidūsta. "Gal būt, sūnau. Dieve duok, kad taip įvyktų, kaip sakai!"

Svečių kambary sėdi Elfi. Ji šypteli, bet jos akys tokios liūdnos, iškankintos. "Jau mamai pasakiau, kad tau, kaip atsargos karininkui, dar nereikia stoti".

"Taip, Elfi. Dar ne".

Sėdamės prie stalo. Nedaug beturime išteklių, bet — ir neturime apetito. Kas galėtų tokiu metu lėbauti?

Prie durų skambina. Išeinu į prieškambarį. Elfi neatsilieka. "Kodėl vis su manim, Elfi? Galvoji mane apginti?"

Tyliai bet tvirtai ji man atsako: "Taip, Robertai!"

Atidarau. Įeina Herbertas. "Įsivaizduoji — pakeliui mane dvylika kartų tikrino!"

"Viskas laimingai?"

Jis tik nusijuokia. "Pamatę mano raudoną kortelę tie utėliai sustingsta iš pagarbos — o gal baimės!"

Sėdim ir rūkom. "Mateisi su Julium ir Justu, Herbertai?"

Jis pasižiūri į laikrodį. "Taip". Netrukus jie turi ateiti. Justas dar norėjo Edui ir Kareeliui pranešti".

Elfi sustoja prie lango. "Pašaukti keturiolikos metų vyrai (ne 14 metų amžiaus, bet kariuomenėj atitarnavusių 14 ėmimų, Vert.)! Vargu, ar kas nors iš jų bet kada sugrįš".

Herbertas perbraukia delnu plaukus. "Žinoma, negrįš. Šie visi vyrai dings kaip nebuvę. Drauge su anksčiau pašauktais jaunuoliais sudaro viso 17 metinių ėmimų!"

Sugirgžda kiemo vartai. Įeina Julius. Netrukus Justas ir Edas.

Edas pastebi: "Tik pažiūrėkit, kaip Justas susijaudinęs!"

Justas valosi akinius. "Keturiolikos metų ėmimai! Jūs atsargos karininkai dar nešaukiami, bet ką mes turime daryti, Robertai?"

Bet kur gi Kareelis?"

"Apie tai čia ir pakalbėsim, vyrai. Sėskitės.

Atsiliepia Edas: "Kareelis? Jis sako nematąs reikalo jokiems pasitarimams! Jis jau kraunasi savo kuprinę ir prašė visus pasveikinti. Vakare dar gal kiek pažais su vaikais, išsiverks ant žmonos krūtinės, o rytoj registruosis ir duosis rusų išvežiamas".

Elfi pasipiktina: "Nereikėtų tokiu tonu kalbėti apie žmogų, kuris savo šeimą myli ir nori paskutinį vakarą drauge praleisti".

Edas tik prasišiepia: "Myli jis savo šeimą? Bailys jis yra, daugiau nieko! Jis pats visai negali apsispręsti. Toks jis buvo ir mokykloje".

"Vis tik Kareelis registruojasi ir stoja".

"Taip. Jis mano, kad negalįs bėgti, nes rusai keršys jo šeimai. Suprantama, pagal sąrašus rusams lengva atsekti, kas nestojęs. O jis žioplys įsitikinęs, kad tuo galįs apsaugoti savo šeimą".

Justas pritaria: "Dalinai taip. Visi galėtų nesiregistruoti ir smukti į miškus. Tada rusai keršytų artimiesiems ir vėl prasidėtų skerdynės. Bet laikas mums eiti".

Justas nusikosi. "Žinoma, geriau registruotis. Tada rusai mums nieko neprikištų. Mes pasirodome mobilizacijos registracijos punktuose, užsiregistruojam ir paleidžiami namo. Rusai vistiek negalės išvežti".

"Kaip tai?" — susidomi Herbertas.

"Visai paprastai. Šiandie suomių radijas pranešė, kad mūsų vyrai gali ramiausiai registruotis — rusai negalės nė vieno vyro išvežti. Esą, vokiečiai jau atkirtę Narvą, o pamarys vokiečių karo laivais užblokuotas. Galime ramiausiai registruotis".

Aš pažvelgiu į Justą: "Ir tu tiki tokiom nesąmonėm?"

Justas susierzina. "Suomiai per savo radiją jau paskleidė daug klaidingų žinių. Bet jeigu tokiu svarbiu momentu, kada paskelbta mobilizacija, jie mums pataria be jokios rizikos registruotis užtikrindami, kad visi estų vyrai paliks savo žemėje, tai žinoma jie nemeluoja! Juk jie negali apie 40.000 vyrų netiksliais pranešimais siųsti tiesiog į mirtį visai be jokios atsakomybės".

Julius pakelia galvą. "Manau, kad Justas teisingai galvoja".

Herbertas tik patraukia pečiais. "Nesutinku ir tuo visai netikiu! Mane tik stebina — kodėl suomiai turėtų meluoti? Ką tu manai, Robertai?"

"Tik tiek tegaliu pasakyti, kad tokių vadinamų informacijų nė vieno žodžio nereikia imti už gryną pinigą. Aš tik stebiuosi jūsų žioplumu!"

Justas atkakliai pasipriešina: "Kiekvienu atveju — aš vistiek einu. Ne dėl to, kad rusai mane kaip rekrūtą išvežtų, bet išleistų namo.

"O tu, Juliau?"

"Aš taip pat, Robertai. Gal Justas ir teisus. Blogiausiu atveju — su manim drauge bus dar 40.000 vyrų".

Edas sviedžia pypkę ant stalo. "Ne! Vienu mažiau! Aš nesiregistruoju. Žinau vieną landynę, kur galėsiu pasislėpti. Aš nesiduosiu tremiamas prie kanalų statybos arba apkasų, kaip kad jūs, šlapios mazgotės!"

Herbertas ramiai klausia: "Kam taip šaukti, Edai? Tegu jie daro kaip nori. Kiekvienas iš mūsų pats apsisprendžia. Man judviejų gaila, Juliau ir Justai!"

Aš užmerkiu akis ir galvoju apie Kareelį. Jis yra gamtos mokslininkas, bet apie gyvenimą gamtoje neturi mažiausio supratimo. Kiekvienas gyvulys budi ir saugo savo šeimą. Gyvulys uostinėja, apibėga aplink savo laužą bandydamas atidengti pavojų. Kiekvienas bandos vadas — ar tai būtų eržilas, ar bulius arba ožys rūpinasi savo didžiule šeima. Kiekvienas paukštis pakyla augštai į orą, kad iš tolo pastebėtų pavojų. Bet Kareelis? Jis susigūžia, bando slėptis, užsikemša akis, ausis ir nosį. Ne! Kareelis nėra šeimos globėjas ir jos nesaugo. Jis kantriai laukia mirtino smūgio arba kaip avinėlis leidžiasi vedamas į skerdyklą, savo šeimą palikdamas Dievo valiai — ir rusų.

Kurį laiką trunka tyla. Lauke temsta. Julius atsistoja. "Na, likit sveiki, bičiuliai. Gal greit vėl pasimatysime!"

Pajuda ir Julius. "Iki pasimatymo, draugai. Rytoj vakare susitiksime!"

Greit išeina ir Edas su Herbertu. Elfi klausia: "O tu, Robertai, registruotumeis, jeigu būtum pašauktas?"

"Jokiu būdu, Elfi! Niekad nepasiduosiu rusų mobilizacijos potvarkiams. Jau geriau žūti!"

★

Gatvėse vyrai su kuprinėmis. Jie mažiausiai tiki, kad bus vežiami į Rusiją. Perdaug jie pasiti-

(Nukelta į pusl. 4)

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

PRAĖITIES KLAIDOS

KODĖL BUVO BOMBARDUOTAS DRESDENAS?

Šiandien JAV turi tiek daug atominių bombų, kad jomis būtų visai nesunku sunaikinti likusį pasaulį. Nepaisant to, iš amerikiečių pusės buvo pareikšta, kad atominiam karui prasidėjus, amerikiečių taikiniais būsią tik kariniai objektai. Toks pareiškimas, iš vienos pusės, gali atrodyti kiek naivus ir sovietus padrąsinąs, iš kitos pusės, jis išplaukia iš paskutinio karo patyrimo, kuris moko, kad strateginis bombardavimas, aplamai imant, nedavė lauktų rezultatų. Žinoma, pereito karo bombos buvo tik nekenksmingi žaislai, palyginus su būsimojo karo atominėm bombom, tačiau ir nuo jų žuvo visas milijonas vokiečių — ir vis dėlto tas labai siaubingas skaičius neturėjo didesnės įtakos karo veiksmams fronte.

Apie tai rašoma neseniai ir Amerikoje pasirodžiusioje buv. vokiečių civilinės gynybos viršininko gen. maj. Hans Rumpf knygoje The Bombing of Germany, (Halt, Rinehart & Winston leidykla, 256 psl. 4.50 dol.).

Žinoma nėra abejonių, kurioje pusėje stovi autoriaus simpatijos, tačiau bendru jo teigimu, kad bombardavimas, sunaikinęs visu 50 proc. 70 vokiečių miestų, nesustabdė tiekimo frontui ir iš viso mažai pakenkė vokiečių karo pramonės gamybai, kurios produkcijos viršūnė buvo 1944 metai. Pats Hitleris buvo priešininkas civilių taikinių bombardavimo ne dėl geros širdies, bet dėl to, kad vokiečiai neturėjo tokiam reikaiui bombonešių. Prie tokio bombardavimo perėjo anglai ir amerikiečiai dėlto, kad neturėjo tokio fronto, kur kariautų kariai. Vokiečiai, tiesa, smarkiai bombardavo Rotterdamą ir Varšuvą, bet tai buvo karo veiksmų eigoje, siekiant tuos du miestus paimti. Vokiečiai pradėjo bombarduoti D. Britaniją, atsakydami į britų vadinamus teroro puolimus. Vokiečių puolimais buvo užmušta apie 60.000 D. Britanijos gyventojų. Ir taip, kaip milijonas užmuštųjų nesukėlė Vokietijoje panikos, taip ir vokiečių puolimai, įskaitant V1 ir V2 raketas, iš kurių išsivystė vėlesnės amerikiečių ir sovietų raketos, nepadarė reikiamos įtakos britų moralei.

Bombardavimo beprasmiškumo viršūnė buvo pasiekta 1945 m. vasario 13 d., sunaikinant Dresdeno miestą ir iššudant apie 150.000 jo gyventojų t. y. 80.000 daugiau, negu atominė bomba Hirošimoje. Apie tai 255 puslapių knygoje rašo britų istorikas ir žurnalistas David Irving — The Destruction of Dresden (William Kimber leidykla Londone; 36 sh.).

Irving, kuris tyrinėjo Vokietijos bombardavimą ir jo pasekas, peržiūrėjo visus archyvus, apklausinėjo liudininkus ir priėjo tos pačios išvados, kaip kitas britų istorikas Sir Harold Nicolson, kad "Dresdeno sunaikinimas yra gėda mūsų istorijai", ir žinomas britų Darbo partijos politikas ir karo metu "psichologinio karo vedimo" viršininkas sąjungininkų vyriausioje būstinėje Richard Crossmann: "Dresdeno sunaikinimas buvo nusikaltimas prieš žmoniškumą. Kaltininkai turėtų būti atiduoti tarptautiniam Nuerenbergo tribunolui, jei tas teismas nebūtų išsigimęs į nugalėtojų kerštо instituciją".

Tie kaltininkai neaiškūs ir šiandien. W. Churchillis, jo aviacijos ministeris Sir Archibald Sinclair ir vyr. bombonešių vadas Sir Arthur Harris bei jo padėjėjas Sir Robert Sundby kratosi bet kokios atsakomybės Harris, neįtrauktas į oficialų britų karžygių sąrašą, 1946 emigravo į Pietų Ameriką, o jo padėjėjas Saundby teigia, kad įsakymas atėjęs iš aviacijos ministerijos.

Čia verta prisiminti bendrą karo situaciją tuo metu. Tuo tarpu, kai Vakarų fronte von Rudstedto priešpuolis 1944 m. gale buvo kiek susilpninęs vakariečių žygiavimą į priekį, sovietams 1945 m. sausio 25 d. buvo pasisekę peržengti Oderio upę. Netrukus turėjo prasidėti Jaltos konferencija dėl Europos pasidalinimo ir Churchillis bijojo, kad vakariečių pozicijos, turint galvoje fronto būklę, gali būti nepalankios derybom. Už tat jo aviacijos ministeris įsakė bombarduoti kokį nors vokiečių miestą netoli sovietų fronto, kad tuo būdu pabrėžus ginklų brolystę su sovietais ir vakariečių talkos vertę. Tą įsakymą ministeris Sinclair davė nenoromis, nes tam reikalui bombonešiai turėjo skristi kelis šimtus kilometrų per vokiečių teritoriją, be to, ir oras pasitaikė labai nepalankus. Jaltos konferencija pasibaigė be tos "ginklo brolybės" demonstracijos (vasario 11 d.). Tokiu būdu politinis motyvas bombardavimui išnyko, bet užvesta mašinerija nesustojo veikusi. Vasario 12 d. oras tiek pasitaisė, kad ir buvo įsakyta pasiruošti užskridimams. Amerikiečių karo attache Maskvoje gen. majoras Hill painformavo sąjungininkus sovietus, kad vakariečiai bombarduosią Dresdeno prekių stotį. Tas pranešimas nepadarė jokio matomo įspūdžio sovietams.

Puolimas turėjo įvykti trim bangom, pirmoji banga turėjo tik paruošti kelią antram didesniam užskridimui, kurį turėjo dar sekti trečias. Tuo tarpu iš Dresdeno vokiečiai atitraukė didelę dalį priešlėktuvinių patrankų ir metė jas į frontą prieš sovietų tankus. Pirmoji bombonešių banga — 244 lėktuvai Lancaster tipo — Dresdeną pasiekė vasario 13 d. 10 val. 10 min. ir 30 sekundžių vakaro, antroji — 529 Lancasteriai — miestą pasiekė sekančios dienos ankstyvą rytą — 1 val. 23 minutės. Taikinio ieškoti jau nebereikėjo — liepsnos buvo matomos 70 km. nuotolyje. Pagaliau saulei išaušus puolė amerikiečiai, kurių naikintuvai apšaudė pabėgėlių grupes. Britai numetė viso 650.000 padegamųjų bombų. Ne tik neutraliuose kraštuose, bet ir pačioje D. Britanijoje kilo pasipiktinimo balsai. Kad juos užtušavus, buvo paleistas gandas, kad bombardavimas atliktas sovietams prašant, kas neatitinka tikrenybei, juo labiau, kad ir užmušus 150.000 žmonių, daugumoje moterų, vaikų, pabėgėlių iš rytų, jų tarpe ir keliolika lietuvių, nebuvo smarkiau pakenkta Dresdeno geležinkelių tinklui. Po trijų dienų visas susisiekimas buvo atstatytas.

(Drv.)

KELIONĖMS Į J.A.V., KANADĄ,
EUROPĄ ir t.t.
HISPANO - AMERICAN TRAVEL BUREAU
Patarnauja Alg. Žilinskas,
24 Hardware Street, Melbourne, C. 1.
- ATSTOVAS DIDŽIŲJŲ LAIVŲ BENDROVIŲ
- UŽSAKAU VIETAS LAIVUOSE IR LĖKTUVUOSE
- PARŪPINU VISUS IŠVYKIMO DOKUMENTUS (PASUS. VIZAS)
- PATARIU DĖL SKIEPŲ, BAGAŽO, ETC.

VISAS PATARNAVIMAS VELTUI,
JEI PER MANE UŽSAKOMA KELIONĖ.
DAUG TAUTIEČIŲ JAU IŠVYKO PATENKINTI PATARNAVIMU.
PRAŠAU KREIPTIS ASMENIŠKAI ARBA RAŠTU.
TEL. 67-3888
ALG. ŽILINSKAS
24 Hardware Street, Melbourne, C. 1.
ATDARA KASDIEN ir ŠEŠT. RYTĄ.

tokios tokelės

Kaip oficialiai skelbiamasi, Melbourno lietuvių katalikiškoj savaitgalio mokykloj yra virš 160 mokinių, gi bendruomenės mokykloj visu šimtu mažiau jeigu ne daugiau. Adelaidėj mokinių santykis tarp dviejų mokyklų beveik lygus. Tuo tarpu Sydnejuje Bankstowno mokykla turi apie 40 mokinių, gi parapijos mokykla vos trečdalį to, ką turi bankstowniškė. Bet nemanykite, kad čia bandoma iškelti bendruomeninę ar parapijinę mokyklą. Jeigu remsimės statistika (amerikonišku metodu), tai, sakyčiau, sąmoningiausi lietuviai susispietę Melbourne ar Adelaidėje, nes ten pagal lietuvių skaičių mokyklose mokinių koeficientas yra pats augščiausias. Sydnejuje gi, kuri skaitoma lietuviais skaitlingiausia kolonija Australijoje, lietuviškose savaitgalio mokyklose mokinių skaičius būtų pats mažiausias. Norėtųsi tik paklausti — negi Sydnejuje susimetė tik bevaikės lietuvių šeimos?

★

Žemė pilna gėrybių. Teoretikai apskaičiuojant, tuo tarpu visiems yra vietos ir duonos, neišskiriant ir lietuvių. Bet kažkaip keista, kad patys lietuviai įsitikinę, jog išsižadėjus lietuvybės lengviau ir patogiau gyventi, negu sąmoningam lietuviui. Įsivaizduokite tik: bendruomenės lietuvio solidarumo mokestis, Tautos Fondo įnašai, bendruomenės vajus, bendruomeninių namų reikalai, mokyklų reikalai, organizacinės rinkliavos, spauda, knygos, numatyti ir nenumatyti vajai. Kaip gera gyventi tam Australijos piliečiui, kuris, sumokėjęs valstybės mokesčius, jokių įsipareigojimų neturi. Galimas daiktas, lietuvio gyvenimo kaina išeivijoje kiek ir pakilusi, bet mes tai mokame siekdami pačiai lietuvybei ateities. Kas šito pagrindo nejaučia, tam gyvenimas pigus: jokių policinių priemonių čia nėra. Pigu ir lengva gyventi išsižadėjus savo kultūrinės kilmės — nei mokesčiai, nei veikimas, nei dalyvavimas, nei aukos. Lengva, bet drauge ir tuščia ir neprasminga. Mūsų knygnešiai ,savanoriai, partizanai gyvybes klojo neklausdami, kokias pasekmes visa tai atneš, o mes, kaip spaudoj matėme, gyvybiškai susirūpinę dėl tų 10 šilingų, lyg juos sau pasilaikydami taptume Rockfelleriais, arba atidavę išduotume patys save. Augščiau išvardytieji neklausė, ką laimėsią kritę arba išlikę gyvi — medalį ar žemės sklypelį. Taip, lietuvybė sudaro nepatogumų mums patiems, ji gal net ir pavojinga pasaulio taikai!

Pipiras

ATSTOVAVO LIETUVĄ

General Federation of Women's Clubs kongreso pirmoji dalis šiais metais vyko Milwaukee, Wis., (U. S. A.) birželio 10 — 14 dienomis. Kongrese dalyvavo apie 1.500 delegačių. Dalyvavo ne vien tik moterys, bet ir kai kurie aukštieji Amerikos pareigūnai. Kalbą pasakė JAV Viceprezidentas L. B. Johnson.

Kongrese dalyvavo trys lietuvės: iš Chicagos J. Daužvardienė ir M. Kraučiūnienė, iš New Yorko — L. Bieliukienė. J. Daužvardienė, kaip Lietuvos Generalinio Konsulo žmona, dalyvavo iškilminguose tarptautinių delegačių priešpiečiuose kaip garbės viešnia ir buvo gražiu žodžiu pristatyta dalyvėms. Ten pat dalyvavusi M. Kraučiūnienė uoliai platino įvairią spaudą apie mūsų krašto nelaimes. Delegate buvo ir L. Bieliukienė, kaip tos organizacijos vadovybės narė ir kaip Lietuvių Moterų Atstovybės pirmininkė. Ji vieną kartą per televiziją demonstravo lietuvių velykinių margučių papročius, kitą kart kreipėsi į dalyvavusius programoje spaudos atstovus, prašydama kelti Rusijos kolonializmo panaikinimo reikalą. Be to, šiuo reikalu ji kalbėjo ir pačiame Kongrese. Taip pat L. Bieliukienė turėjo atskirą pasikalbėjimą su vietos amerikiečių spaudos atstovais. Keletą minučių ji kalbėjosi ir su JAV viceprezidentu L. B. Johnson ir Lady Bird.

L. Bieliukienė birželio 28 d. išskrido į Muenchеną, kur įvyko antroji Kongreso dalis.

ESTAI...

(Atkelta iš psl. 3)

ki suomių radiju! Ši lengvabūdiška informacija per keletą valandų plačiai pasklido, ir vyrai laikosi jos, kaip išsigelbėjimo. Bet kas kitas belieka jiems daryti? Miestas apsuptas raudonarmiečių ir enkavedistų. Nėra ir kalbos apie pasitraukimą iš Tallinno. O ant kiekvieno gatvės kampo nuolat kontroliuojami dokumentai. Karo tarnybai tinką vyrai tuo pristatomi surinkimo punktuose, gi vyresnieji vyrai ir moterys ir net jaunuoliai pakraunami į sunkvežimius ir išvežiami užmiestin prie apkasų. Labiausiai kenčia šeimininkės. Jos neturi jokių atleidimo dokumentų iš įmonių ar įstaigų, bet gi joms reikia apsipirkti — ir taip patenka rusams į rankas.

Šiandie ateinu į įstaigą ir vėl pavėlavęs. Bet nesirūpinu. Man dabar jau vis tiek pat. Įeinu į savo kabinetą ir netikiu savo akimis — už mano stalo sėdi Valentinas, vilkįs savo purvinu kombinzonu. Priešais jį Kliaudija ir Helė. Šalia Valentino Sildas, o už jo Baranina ir Kasanskaja. Prie lango atsirėmęs Herbertas, kuris man įėjus pakelia akis ir nuleidžia galvą.

Valentinas pertraukia savo kalbą ir man linkteli. Jo veidas parudavęs. Lyg ir naujas bruožas atsiradęs jo veide. Jis tęsia savo pasakojimą. "Tada mes vykome toliau. Prie vaistinės stovėjo savininkas ir kalbėjosi su savo tarnautojais. Mes paleidome porą salvių iš savo automatų — vaistininkas ir keli jo vyrai krito vietoje. Kiti klykdami išbėgiojo".

"Bet kodėl jūs nudėjote vaistininką?", paklausė Helė.

"Kodėl? Juk aš sakiau, mes užklupome miško brolių lizdą. Gaila — tik vieną tesučiupome, kuriam perrėžėm pilvą. Tie pasiutę banditai nudobė tris mūsų smagius vyrukus — komjaunuolius. O su vaistininku tai taip buvo — jį nudėjome, kad įvarytume visai gaujai baimės. Pats vaistininkas čia niekuo dėtas. Likusieji ilgai prisimins NB kovotojus ir iš tolo vengs miško brolių".

Sildas pasislenka prie Valentino. "Tai jūs šaudote, kad įgąsdintumėt gyventojus?"

"Suprantama. Dažniausiai užkuriame pirtį ten, kur arčiau miško broliai prisilaiko. Keletą žmonių taip surišę spygliuota viela ir benzinu apipylę uždegėme. Pasiutusiai klaiku!" Mes taip pat deginame namus, sodybas, viską, kas pakliūva! Būtų galima gyvulius išvesti arba nušauti, uždegus tvartus. Tiesiog šiurpu klausytis, kaip bliauna gyvuliai ugnyje". O gal dar norit išgirsti, ką mes darome su moterimis?"

Aš pertraukiu. "Tu gerokai pasikeitęs, Valentinai. Jeigu aš gerai prisimenu, tu —"

Valentinas pašoka. "Sakai, pasikeitęs, Raidai? Ne, visai nepasikeitęs, tik daug pramokęs. Su mūsų galvijiška tauta kitaip ir negalima! Reikia ne tik žudyti, bet ir kankinti! Mes, naikinamųjų batalijonų kovotojai esame komunistų partijos ir komjaunimo gražiausias žiedas! Tą patvirtino ir draugas Stalinas. Mūsų, naikinamųjų batalijonų pareiga terorizuoti. Mūsų pareiga privesti mūsų bukapročius estų vyrus prie to, kad jie net pagalvoti nedrįstų apie miškus. O moterims mes išmušime bet kokius norus aprūpinti miško brolius maistu, tvarsčiais ir cigaretėmis". Jis peržvelgia mus visus. "Kodėl jūs taip į mane spoksot? Aš vos dvidešimties metų — taip pat noriu gyventi! Turiu žmoną ir vaiką — jie taip pat nori gyventi. Jeigu mes tų prakeiktų buožių, miško brolių ir kitokių liaudies priešų neišžudysime, tada jie ateis ir išklos visą mano šeimą. Argi tiek jums neaišku?"

Virpančia ranka jis nusišluosto rasotą kaktą. "Vienintėlis dalykas, kas yra tikra ir teisinga pasaulyje, yra komunizmas! Komunizmas turi laimėti! Kas netiki komunizmo teisingumu, tas turi būti sunaikintas. Kas nenori suprasti, kad komunizme gerovė — bus pelenais paverstas. Net jeigu to reikėtų — bus sunaikintos ištisos tautos! Mes, mes laimėsime, nes mes norime gyventi!" Jis griebiasi nagano. "Kas iš jūsų galėtų prieštarauti?"

Mes tylime.

Jis apsisuka eiti. "Taigi. Viską išgirdote. Kitą kartą jums daugiau papasakosiu. Netrukus vėl išvykstame į medžioklę. Galimas daiktas ir šiandie linksmybių mums nepritruks". Jis išeina. Baranina, Kasanskaja ir Kliaudija jam iš paskos.

★

Dar vis nepakeliamai trokštu. Net vakarais neatvėsta. Jaučiuosi toks pavargęs, nusivaręs. Toks diena iš dienos įtempimas baigia ištampyti mano nervus. Aš stengiuosi susivaldyti ir kartais įsitikinu, kad galiu. Bet palikęs vienas jaučiuosi esąs silpnas ir nekantrus. Žinau, kovoti už savo gyvybę yra beviltiška. Tačiau savo uždavinius turiu atlikti! Bent tiek, kiek galėsiu. Tada kitas stos mano vietoje. Juk niekas nėra nepamainomas, bet gi ir niekas iš mūsų neturi teisės prarasti nervų ir sukniubti!

Prie durų skambina. Nekantriai ir trukčiojančiai. Išsitraukiu savo ginklą, su kuriuo savaitėmis jau nesiskiriu. Atidarau duris. Prieš mane Helė. Jos veide raudonos dėmės. Ji uždusus.

"Atsiprašau, kad taip vėlai, drauge Raidai. Aš tik norėjau —

"Prašau vidun, Hele. Sėskis. Kas atsitiko?"

"Prašau, pone Raidai, gelbėk mano vyrą! Padėk mums!"

"Kodėl? Jis pašauktas į karo tarnybą?"

"Kokiu būdu aš galiu čia padėti, Hele?"

"Pone Raidai! Tu tiekui žmonių pagelbėjai! Mes irgi nesame komunistai. Nenoriu, kad mano vyras būtų nutrenktas į Rusiją. Tu gali, Raidai, būk žmogus!"

"Tu taip manai, Hele?"

"Aš žinau! Tu išgelbėjai Jurą, padėjai pasišalinti Silvijai, Margitai, Lindai!"

"Iš kur pas tave tokios nesąmonės, Hele?"

"Užtenka vaidinti, Raidai! Jau ištisi metai, kaip vienas kitą pažįstam. Aš nesu tokia kvaila, kaip pats galvotum. Kiekvienam juk aišku, kas tuos kitus išgelbėjo. Padėk man!"

Užsidegu cigaretę ir žiūriu jai į akis. "Gal būt aš ir galiu šį tą, Hele, bet juk tu žinai — aš rizikuoju savo galva! Rytoj išduosiu tavo vyrui pažymėjimą — jis galės keletą dienų ramiai praleisti, o paskui tegu dingsta. Su tuo pažymėjimu jis netgi galės iš miesto pasišalinti. Paklausk tu jo ar jis neprisijungtų prie kurios kovotojų grupės?"

Helė griebia man už rankų. "Ačiū, Raidai. Aš buvau tikra, kad man padėsi. Aišku, mano vyras stos į kovą už mūsų laisvę. Tikrai! Pirmiausia — kad tik jį išleistų iš mokyklos!"

"Iš mokyklos?"

"Taip. Dabar jis yra X Gimnazijoje".

"Ar ten yra vyrų registracijos punktas?"

"Taip".

"Bet kodėl jis iš viso ten nuėjo?"

"Kitaip jis negalėjo, Raidai. Tu žinai, kad jis sunkus ligonis plaučiais. Jis ten nuėjo giliausiai įsitikinęs, kad po mediciniško patikrinimo bus atleistas. Bet visi vyrai tuoj buvo užregistruoti ir paimti. Visi — net ligoniai ir luoši! Tokie, kurie turi po vieną ranką ar kojį. O apie tokius vyrus, kaip manasis, net ir kalbos negali būti. Registracijos punktas saugomas raudonarmiečių ir niekas prie vyrų neprileidžiamas be specialaus leidimo. Tik per dideles pastangas pavyko man keliom minutėm pasimatyti su savo vyru. Ir tai tik dėl to, kad jis išėjo nieko nepasiėmęs. Pasimatymo metu šalia stovėjo raudonarmietis, kuris nesupranta estiškai".

Aš pereinu per kambarį. "Dabar jau nieku negaliu pagelbėti, Hele. Jau po laiko".

"Bet gi reikia, reikia jį gelbėti! Jis neatlaikys transporto! Jis pakeliui numirs!"

"Hele! Galėjau jam padėti, bet neįmanoma jo ištraukti iš vyrų registracijos punkto. Šito aš negaliu! Jeigu jis norėtų pabėgti dabar arba pakeliui, aš jam galiu parūpinti dokumentus. Bet bėgti jis turi pats!"

Helė nuleidžia galvą. Stambios ašaros ritasi jai per skruostus. "Tad — jis žuvęs, Raidai. Mano vyras niekad nepasiryš bėgti. To jis negali".

Tyliu. Taip sunku negalint nieko padėti.

Kukčiodama ji atsistoja. "Man reikėjo pas tave užeiti, Raidai. Bet mes niekados nesitikėjome, kad rusai ims luošus ir ligonius. Kokie iš jų kareiviai!"

"Jokie kareiviai, Hele! Bet rusams ir nereikalingi estai kareiviai. Jie siekia sunaikinti tautą. Ir ši mobilizacija tėra tik nauja biologinio karo operacija prieš prislėgtas tautas. Pajėgiausiame amžiuje vyrai turi būti pašalinti — negrįžtinai! Senieji išmirs. Ir tada — prieš akis karti teisybė ir mūsų tautos tragedija!"

Helė išeina. Argi iš tikrųjų nėra jokios pagalbos!

★

Ar tai mano miegas? Aš girdžiu kiekvieną žingsnį, kiekvieną sušlamėjimą. Kartais pasigirsta patrankų kanonada — bet juk tai tik įsivaizdavimas. Man reikia ramybės, poilsio. O naktimis nemiegu.

Kažkas atsargiai prieina prie durų ir beldžiasi. Su ginklu rankoje atidarau. Justas. Jo rūbai sudraskyti.

"Robertai, gelbėk!" ištaria virsdamas per slenkstį. Aš jį paimu ir nutempiu į fotelį. Įpilu degtinės. Justas kosi, spiaudosi.

"Tu čia, Robertai? Neišeik! Kaip klaiku, Robertai, kaip baisu!"

Aš atsegu jo apikaklę ir numaunu batus. "Čia tu saugus, Justai! Viskas bus tvarkoj. Nurimk".

Jis vėl keliasi. "Sakai — viskas tvarkoj? Gal būt, Robertai. Taip, aš išgelbėtas, bet Kareelis — jis jau negyvas! Taip, jis negyvas. Jie nušovė jį —rusai nušovė!"

Tyliu. Dabar negaliu Justo klausinėti — jis vistiek man viską papasakos, ką turi pasakoti.

(Bus daugiau)

SPORTAS

Redaguoja: Antanas Laukaitis
38 Cheltenham Rd., Croydon, N.S.W. Tel.: UJ 4898

SPORTAS ADELAIDĖJE

VYTIS — A. S. K.
45:63 (28:27)

Pirmoji vyrų krepšinio komanda rungtyniauti prieš latvius susirinko ne pilnos sudėties ir be pakaitų, bet užtai pilni pasiryžimo. E. Gudelis, J. Gumbys, S. Visockis, R. Daugalis ir R. Petkūnas gasdino augštaūgius latvius ir pirmą ketvirtį pirmavo 16:13. Ypatingai veržlus šiose rungtynėse pasirodė S. Visockis. Sigis greitais perėjimais su kamuoliu iš vieno aikštės šono į kitą, priversdavo latvių gynėjus susiblokuoti ir perėjimą užbaigdavo taikliu metimu. Gražiai prie priešo krepšio prieidavo ir J. Gumbys, bet prametė net tris metimus iš eilės šiaip Jonas žaidė kovingai, ryžtingai ir staigiai iššokdamas į priekį, sėkmingai nuiminėjo Australijos rinktinės centro puolėjui G. Danciui skirtas pasuotes. Pirmą kėlinį latviai taip ir nesurado "vaistų" prieš kovingai nusiteikusius lietuvius, kurie ir vedė 28:27.

Antro kėlinio pradžioje taškus sekmingai medžiojo G. Dancis ir trečio ketvirčio gale priešas pirmavo 47:33. Vytiečiai geriau sužaidė rungtynių pabaigoje, bet rezultato sušvelninti nepavyko.

Pralaimėta, bet sužaista be priekaištų. Atydžiai dengė gynėjai R. Petkūnas ir R. Daugalis. Taškai: S. Visockis 16, J. Gumbys, R. Petkūnas 8, R. Daugalis 6 ir E. Gudelis 4.

VYTIS (REZERVAS) — NORTH
40:35

Rezervas pasiekė ilgai laukto laimėjimo. Taškai: E. Pocius 15, Ramonaitis 13.

VYTIS (jaunučiai) — WEST
33:18

Vytiečių puolimas sekmingai atakavo West jaunučius. Taškai: P. Kanas 14, J. Jaunutis 13, A. Jonavičius 6.

VYTIS II (mergaičių) — NORWOOD 16:18

Jaunosios vytietės pralaimėjo permainingoje kovoje. Taškai: A. Krivickaitė 6, M. Lapienytė 4.

STALO TENISAS
VYTIS — POLONIA 4:5

Draugiškose tarpklubinėse rungtynėse lenkai įveikė lietuvius. Taškai: A. Gudaitis 3, P. Snarskis 1.

VYTIS — HYDE PARK 7:2

Pirmenybių rungtynes vytiečiai laimėjo. Taškai: A. Gudaitis 3, P. Snarskis 2, P. Urbašius 2.

VYTIS II — TEATCHERS COLLEGE 3:6

V. Maželis 2, A. Stepanas 1.

VYTIS — SOUTH 2:7

Pirmajai mergaičių komandai taškus pelnė I. Gudaitytė 2.

VYTIS II — PHILIPS 1:8

B. Mikužytė 1.

ŠACHMATAI
VYTIS I — UNIVERSITY I 3:1

Studentams nesudarius pilno sąstato, laimėta lengvai. Viena partija atidėta. *R. S.*

SUSITIKO "KOVAS" IR "VILKAS"

MAŽOJI SPORTO ŠVENTĖ SYDNEJUJE

CANBERROS "VILKAS" — SYDNĖJUJE

Liepos 17 — 18 dienomis Sydnėjuje viešėjo sostinės lietuviai sportininkai, žaidę draugiškas krepšinio ir stalo teniso rungtynes su "Kovo" komandomis. Šis abiejų klubų draugiškas bendradarbiavimas virto stipriu tradiciniu ryšiu, jungiančiu abiejų miestų lietuviškąjį jaunimą ir duodantis ne tik sportinės, bet ir tautinės naudos mūsų prieaugliui.

Šiais metais "Kovo" valdyba, surengusi šią mažąją sporto šventę Sydnejuje, turėjo gana didelį nemalonumą, už ką nuoširdžiai atsiprašo vietinius lietuvius, norėjusius pamatyti krepšinio rungtynes. Paskutinę dieną Policijos Klubo salės vadovybė pakeitė numatytą krepšinio rungtynių laiką ir vietoj paskelbto laiko rungtynės prasidėjo trim valandom anksčiau, dėl ko daugelis žiūrovų atvyko jau po rungtynių. Ka gi padarysi — ne mūsų salė, ne mūsų galia.

STALO TENISAS

Šeštadienį popiet Redferno Lietuvių Namuose prasidėjo vyrų stalo teniso rungtynės, kur Sydnėjų atstovavo: V. Karpavičius ir V. Binkis, kai Canberra: M. Schwarzbaumas ir C. Žilinskas. Šias rungtynes po įtemptos ir tikrai gražios kovos laimėjo koviečiai, nors jeigu būtų buvęs vienas iš geriųjų sostinės žaidėjų K. Miniotas, kuris tegalėjo atvažiuoti tik sekmadienį, tai koviečiai savam laimėjimui būtų turėję daug daugiau pasitempti. Pirmajame susitikime Schwarzbaumas nugalėjo Binkį 21:18, 21:16, kai Karpavičius laimėjo prieš Žilinską 21:13, 21:13. Vėliau Binkis nugalėjo Žilinską 21:15; 21:12 ir Schwarzbaumas po labai sunkios kovos trečiame sete Karpavičiui vedant 18:12 ir vėliau 20:16 didelės laimės ir susikaupimo dėka nugalėjo jį 18:21; 21:15; 22:20. Ši kova buvo gražiausia iš visų rungtynių. Lemiantį pergalės tašką iškovojo dvejete Karpavičius su Binkiu, nugalėję Schwarzbaumą ir Žilinską 21:10; 21:13. Galutinis rezultatas: Sydnėjus — 3, Canberra — 2.

KREPŠINIS

Pirmosios krepšinio rungtynės įvyko sekmadienį tarp "Kovo" ir "Vilko" jaunių, kurias po tikrai atkaklios kovos laimėjo sydnėjiškiai 34:28 (13:80). Pirmajame puslaikyje žaidimą veda su maža persvara koviečiai ir iš karto canberiškių pusėje matosi nervingumas ir taikymasis priprasti prie aikštės ir krepšių, kas vėliau, ypatingai antrajame puslaikyje, įgalino svečius parodyti stiprų pasipriešinimą ir antrąjį puslaikį baigė tik taško persvara. Geriausiai aikštėje iš jaunių sužaidė sydnėjiškis Andriėjūnas, kurio gražių praėjimų ir puikių mėtymų neįstengė uždengti svečiai, ir tas jiems lėmė pralaimėjimą. Stebint rungtynes matėsi abiejose komandose padaryta graži pažanga ir, atrodo, kad canberriškiai jauniai greitu laiku pasidarys gana puiki ir pajėgi komanda. Tik gaila, kaip skundėsi sostinės žaidėjai, kad buvę gerieji Canberros krepšininkai, nuėję į veteranų eiles, visiškai užmiršo savo sportinę pareigą ir ne tik kad nedalyvauja sportiniame gyvenime, bet ir neranda laiko ir noro padėti dabar žaidžiantiems krepšininkams. Gaila, bet gal pasnaudę jie ir vėl atsibus, kas tikrai pakeltų ne tik žaidimo lygį, bet ir jaunųjų ūpą.

Taškus pelnė: "Kovas" — Andriejūnas 18, Liubenskas, Reisgys, Griškaitis ir V. Lukoševičius po 4 ir G. Auglys 0. Canberra — Keraitis ir Gosentas po 8, Labutis, Kasperiūnas ir Švedas po 4 ir F. Gosentas — 0.

KOVAS — VILKAS
53:36 (16:12)

Sostinės svečiai šį kartą savo komandą buvo pastiprinę dviems australais iš kurių vienas aukštaūgis sostinės rinktinės žaidėjas R. Mason parodė labai gražų žaidimą, puikius metimus ir suteikė "Vilkui" tikrai stiprią paramą. Rungtynes pradeda šeimininkai, nors tuoj pat jiems atsako canberiškiai, ir žaidimas pirmąsias 10-tį minučių vyksta apylygiu rezultatu, kas žiūrovus gana smarkokai intriguoja. Puslaikio pabaigoje, nors koviečiams ir labai nesiseka mėtyti ir neturint gerų praėjimų prieš svečių zoninį dengimą, vistiek pavyksta atsiplėšti ir puslaikį baigti šešių taškų persvara. Antrajame puslaikyje iš pat pirmųjų minučių abi komandos daro greitus praėjimus ir Canberrai pavykus įmesti kelius tolimus metimus, rezultatą svečiai lygina ir 10-je minutėje net įstengia labai trumpam laikui vesti vieno taško skirtumu. Koviečiams paėmus minutę, treneris keičia žaidimo taktiką, ir Kovas greitu laiku vėl perima žaidimo iniciatyvą į savo rankas, ko pasėkoje rezultatas auga 4-rių, 8-nių 15-kos ir 21-no taško skirtumu. Gale rungtynių šeimininkai parodo savo puikų ir pilnai išbaigtą žaidimą, kas visai sužlugdo svečių gynybą ir jų buvusią gerą zoną. Puikūs Lukoševičiaus ir Daniškevičiaus metimai randa savo tikslą, ir svečiams pabaigoje telieka tik švelninti rungtynių rezultatą. Koviečių tarpe, ypatingai antrajame puslaikyje, puikiai žaidimą vedė Lapšys. Svečiai šiose rungtynėse, nors ir pralaimėdami parodė vieną iš geriausių savo žaidimų Sydnėjuje ir ateityje geriau susižaidus ir nepritrūkus kvapo iki pat rungtynių pabaigos jie bus rimtas priešas savo kaimynams koviečiams. Taškai: "Kovas" — S. Lukoševičius 23, A. Daniškevičius — 16, A. Lapšys — 8, D. Kraucevičius — 6, G. Kraucevičius, K. Protas ir A. Vasaris — 0, Canberra — R. Mason 17, Č. Žilinskas — 8. F. Gocentas — 5, Venclovas, Miniotas, ir Fraser po 2.

Turėjusios įvykti draugiškos rungtynės tarp "Kovo" merginų ir australių, dėl pakeisto laiko neatvykus priešininkėms, nejvyko.

ATSISVEIKINIMO PIETŪS

Sekmadienio vakare Lietuvių Namuose Redferne "Kovo" valdyba surengė puikius atsisveikinimo pietus svečiams, kuriuose dalyvavo ir gražus skaičius vietinių sportininkų ir narių — rėmėjų. Savo atidarymo kalboje klubo pirmininkas St. Pačėsa pasidžiaugė gražiu abiejų klubų bendradarbiavimu, tikėdamasis dar ilgai ateityje matyti abiejų miestų lietuvius sportininkus taip gražiai ir draugiškai bičiuliaujantis. Klubo Garbės Narys kun. P. Butkus, pasveikinęs visus sportininkus ir prisiminęs savo jaunystėje sporto dienas, davė puikią idėją sekančiame susitikime Canberroje įtraukti ir veteranus į žaidynes ir pats pasisiūlė aktyviai padėti Kovui aikštėje, už ką kun. P. Butkų visi sportininkai ir ypatingai veteranai sveikino karštais plojimais. Paskutinėje kalboje ALB Krašto V-bos P-kas I. Jonaitis, pasidžiaugęs mūsų sportiniu jaunimu ir ji nuoširdžiai pasveikinęs, būdamas taip pat senas sporto veteranas, buv. Kauno LGSF krepšinio žaidėjas, atsakydamas kun. P. Butkui ir norėdamas išlaikyti lygsvarą, taip pat pasisiūlė padėti veteranams, tik jau priešingoje pusėje — Canberros komandoje. Atrodo, kad sekantį kartą sostinėje bus proga pamatyti aikštėje ir mūsų buv. sporto žvaigždes.

Pasibaigus visai mažajai sporto šventei Sydnėjuje ir skirstantis į namus, neužmirštamai liko dar vienas gražus draugiškas susitikimas tarp mūsų augančio jaunimo, pamažu priprantančio ir įsijungiančio į bendrąjį lietuviškąjį gyvenimą čia. Tat iki sekančio pasimatymo. *A. L.*

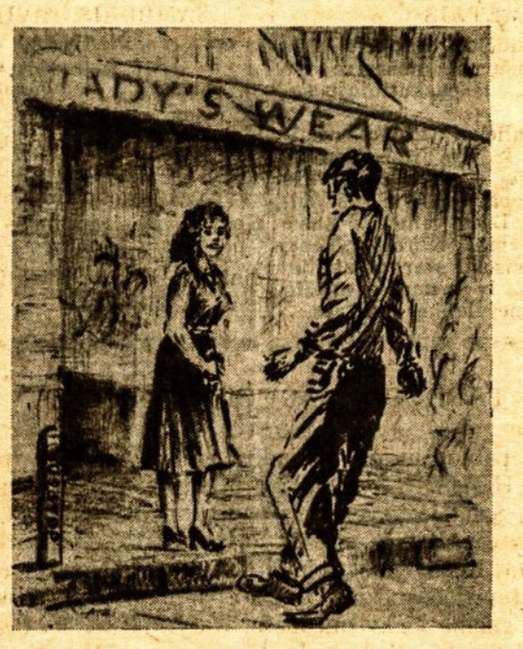

— Skubu, Vytai, matai — šeštadienį Spaudos Balius! Primink visiems sportininkams, kad visi susitinkam Spaudos Baliuje!

SKAMBINO GERAI

Po vieno rečitalio, pianistas Leopold Godowsky, buvo beišeinąs iš koncerto salės su vienu iš savo draugų. Pastarasis taria jam:

— Kas su tavim buvo šį vakarą? Juk tavo skambinime nesijautė jokios ugnies...

— O, taip, — sutiko pianistas, aš žinau, kad šį vakarą labai blogai skambinau.

Tuo pačiu momentu — prieš juos išdygęs vienas iš didžiausių Godowskio rivalų, kitas pianistas. Jis ėmė kratyti Godowskio ranką, tardamas:

— Sveikinu, sveikinu, Leopoldai. Tu šį vakarą stebuklingai puikiai skambinai...

Kai tas pianistas pasitraukė, Godowskis atsigręžė į savo draugą ir tarė:

— O gal aš ir neblogai skambinau...?

DĖMESIO!!! **DĖMESIO!!!**

MURRAY'S H.F. STORES perspėja visus savo klijentus *nekreipti* dėmesio į gandus, liečiančius *siuntinių siuntimą į U.S.S.R.*

MURRAY'S H.F. STORES siunčia siuntinius, kaip siuntusi. *Jeigu nori būti garantuotas,* kad tavo siuntinys bus gautas tvarkingai, kaip visada, tad savo siuntinius *siųsk tik per*

SENIAI ĮSISTEIGUSIĄ, PILNAI REKOMENDUOTĄ IR AUTORIZUOTĄ FIRMĄ

MURRAY'S H. F. STORES

646 GEORGE STR., SYDNEY TEL. 26 1768

Mes esame kontrakte su V/O. Vneshposyltorg— Maskva jau 14 metų!

Sporto įvairenybės

OLIMPINĖ TRASA PERNELYG SUNKI

Pirmosios varžybos olimpine bobslėjaus trasa Insbruke parodė, kad visai neseniai įrengta trasa yra perdaug sudėtinga. Specialistai tvirtina, kad dėl galimų nelaimingų atsitikimų ji gali sudrumsti olimpiados iškilmingumą. Ir tokiems būkštavimams yra pakankamai pagrindo. Vieno nusileidimo metu švedai Lutermanas ir Akergrenas išlėkė iš ledo griovio ir persivertė kartu su rogėmis. Jie buvo nugabenti į ligoninę. Trasoje įvyko dar trys nelaimingi atsitikimai. Amerikiečiai Mak — Kilipas ir Kingas taip pat finišavo ligoninėje. Ypač sunkiai nukentėjo Mak — Kilipas, kuriam lūžo dilbio kaulas. "Įveikti olimpinę trasą pasirodė, kur kas sunkiau, negu buvo anksčiau manoma", — konstatuoja austrų laikraštis.

OLIMPINĖ SKOLA

Du su ketvirčiu milijardų lirų — tokie Italijos nuostoliai, susiję su Romos olimpiados organizavimu. Apie tai Italijos parlamentui pranešė vyriausybės narys Dario Antonioci.

Italijos olimpinis komitetas įsipareigojo grąžinti vyriausybei šią sumą per penkerius metus.

BRENDEDŽAS: "PAVYZDYS POLITIKAMS"

Savo interviu "Asošieited Pres" agentūros korespondentui tarptautinio olimpinio komiteto prezidentas Everis Brendedžas pareiškė, kad jokie politiniai nesutarimai negalėjo pakenkti olimpiniam sąjūdžiui. "Šiuo metu olimpinė idėja yra stipresnė kaip bet kada, ir 1964 metais Tokio mes pamatysime didžiausias olimpines žaidynes istorijoje", — pasakė Brendedžas. Apibūdindamas TOK'o darbą. Brendedžas kaip didelį pasiekimą nurodė susitarimą dėl vieningų Korėjos ir Vokietijos komandų sudarymo. TOK'o prezidentas pabrėžė: "Mes padirbėjome vaisingiau, negu politikai", ir patarė diplomatams imti pavyzdį iš sporto veikėjų.

EMBLEMA... ANT BALTINIŲ

Japonija gyvena būsimąją olimpiada, įvyksiančia Tokio. Ja domisi ne tik šalies sportiniai veikėjai, bet ir plačiosios gyventojų masės. Tuo skuba pasinaudoti išradingi biznieriai. Osakos miesto rajono (Vakarų Japonija) parduotuvėse pasirodė baltiniai ir įvairūs tualeto reikmenys, ant kurių puikuojasi olimpinė emblema: penki žiedai.

Japonijos olimpinis komitetas buvo priverstas oficialiai pasmerkti tokį piktnaudžiavimą olimpine emblema, ją panaudojant prekių reklamai. Juo labiau, kad emblemai atiteko nedėkingas vaidmuo — propaguoti gaminius, kurie neturi nieko bendro su sportu ir artėjančia olimpiada.

EUROPIETIS SPECIALISTAS OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.

8th Floor, Capitol House, 109 Swanston St., Melb., C.I. (Priešais Melbourne Town Hall)
Tel. 62-2231

MARGUMYNAI

GERA ŽVEJYBA

Per vieną dieną teismas Sydnėjuje "pelnė" £1.715 nubaudžiant tuos, kurie neturėjo radijo ir televizijos licencijų. Bausmių dydis — nuo £5 iki £30. Neturinčius televizijos ar radijo licencijų teismas gali bausti ligi £100.

★

Indijos moterims nereikia siuvėjų. Jų drabužis — sari yra nuo keturių iki dešimties jardų ilgio medžiagos gabalas. Sari grožio paslaptis — kaip mokėti juo apsivynioti.

Brazilijoje į duris nesibeldžiama, žmogus atėjęs į svečius ar į įstaigą, dar iš tolo suploja delnais.

KARAS SU MUSĖMIS

Italų mokslininkai tikisi išnaikinti muses jas sterilizuodami chemikalais. Jau esą atlikta visa eilė bandymų su musėmis, kurios užvalgiusios maisto su atitinkamais chemikalais, negali toliau veistis.

AUGŠČIAUSIAS GYVENAMAS NAMAS

Čikagoje statomas augščiausias gyvenamas namas, kuris sieks 412 metrų su 1300 butų. Iš to augščio reikia atimti 174 metrus, kas sudarys televizijos antenos bokštą.

MES JAU PADARĖME EILĘ PAMINKLŲ MIRUSIEMS JŪSŲ BENDRUOMENĖS NARIAMS!

L. PAGES

MONUMENTAL MASON,

10 RAILWAY STREET, LIDCOMBE — TEL.: YX 8781 — sąžiningiausiai pagamins Jūsų užsakytąjį paminklą mirusiajam giminaičiui ar draugui pagerbti.

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.
Rockdale stotis.
SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.
Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.
Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

MŪSŲ PASTOGĖ

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

PERTH

JAUTĖMĖS KAIP LIETUVOJE

Rugpjūčio 10 d. savo namuose 14 Grey Str., Fremantle, W.A., p. Zuzana Čečienė atšventė savo vardadienį. Mielos šeimininkės pagerbti susirinko nemažas būrelis tautiečių. Čia sutikome kun. Kemešį, Perth apylinkės narius p.p. Liutikus, pabaltiečių komiteto atstovą p. Statkų su žmona, p. Lingienę iš Perth, p.p. Vyšniauskus, Zibertus, Žukauskus, Gelažius, iš Margaret River p. Kasparą, p. Vincą Bendoraitį, p. Bružą ir p.p. Burneikius.

Šituose namuose visuomet pasijunti lyg mažame, bet jaukiame Lietuvos kampely. Čia gali justi gimtosios žemės dvelkimą. Už tat ir šį vakarą buvo taip linksma. Ir ne vien dėl gausių vaišių, bet kaip tik dėl tos lietuviškos aplinkos ir tų gražiųjų mūsų dainų dainelių, kurias taip darniai ir nuoširdžiai šį vakar traukėme.

Linkime poniai varduvininkei ir p. Čečiui viso ko geriausio.

A. Vembutas

LATROBE VALLEY,

GRAŽUS POBŪVIS SPAUDOS NAUDAI

Š.m. rugpjūčio 16 d. Latrobe Valley lietuviai su Sale's tautiečiais svečiais gausiai, kaip niekad, susirinkę Morwell'io Town Hall ne tik kad pasišoko prie lietuviškų plokštelių muzikos, pasivaišino bei pasiplepėjo, bet ir sumetė gražią sumelę "Mūsų Pastogei" ir "Tėviškės Aidams" paremti. Ponios M. Sodaitienės pravesta loterija jos keptam pyragui taip pat davė kelis svariukus pelno. Atmetus salės, apšildymo bei gazo išlaidas, tikimasi abiems mūsų laikraščiams skirti po £ 15.

Rinkliavą pravedė Mrs. E. Šeštokas.

Pobūvio pradžioj vietos lietuvių seniūnas p. F. Sodaitis visus susirinkusius supažindino su tik ką iš Lietuvos atvykusia pas savo sūnų ponia N., kuri buvo gražiai pasveikinta ir apdovanota dviem puokštėm gyvų gėlių Mrs E. Šeštokas australų vardu ir p. M. Sodaitienė — vietos lietuvių vardu.

Po to beveik kiekvienas pobūvio dalyvis stengėsi asmeniškai pasikalbėti su viešnia iš tolimosios gimtosios žemės.

Matėsi lietuvių ir iš tolimesnių kolonijų, kaip inžinierius p. Slavickas iš Geelongo ir kt.

Verta pažymėti, kad šiam pobūviui Morwell'io elektros reikmenų ir televizijos prekybininkas Watson-Cobb nemokamai paskolino radiogramą. Prie muzikos prisidėjo ir vienas sališkių svečių su savo akordeonu.

Yallourno Dulkė

MELBOURNE

DAUG MIRŠTA ŠIAIS METAIS

Didokas skaičius tautiečių šiais metais Melbourne atsiskyrė su šiuo pasauliu. Iš paskutiniųjų suminėtini:

Justinui Balickui eismo nelaimėje žuvus ir vos jį palaidojus, širdies smūgiu darbovietėje mirė Jaroslovas Kybartas 52 m. iš Williamstowno. Liko velionies našlė su dviem vaikais. Karo išgyventi įspūdžiai ir visokie vargai atsiliepia šiandien ir nemaža miršta prieš laiką, nesulaukę senatvės.

PADĖKA

AUKA VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Dariaus — Girėno 30 metų mirties sukakties minėjimo metu surinkta aukų £20.0.0, ir pasiųsta Vasario 16-sios Gimnazijai Vokietijoje. Ramovėnai nuoširdžiai dėkoja svečiams už aukas.

L.V. S-gos "Ramovė"
Sydney Skyriaus Valdyba.

NORĖČIAU KOMPENSUOTI

Dėl susidariusių aplinkybių negalėdama dalyvaut Mūsų Pastogės Spaudos Baliuje, man pasiūlytų kvietimų į balių nepriėmiau. Tačiau išreikšdama savo ir savo šeimos gilų respektą Krašto Valdybai ir visiems visuomeninį darbą dirbantiems, o drauge įvertindama mūsų spaudą, siunčiu Mūsų Pastogei £2.4.0 ir linkiu visiems baliaus dalyviams geriausios nuotaikos.

Marija Cibulskienė

SAMBŪRIS "ŠVIESA" PRANEŠA

"Šviesos" Sambūrio Sydney skyriaus metiniame susirinkime, įvykusiame rugpjūčio 18 d., išrinkta nauja skyriaus valdyba tokiose pareigose: pirmininkas J. P. Kedys, vicepirmininkas St. Skorulis, sekretorius V. Patašius, iždininkas E. Mensonas ir valdybos narė L. Žilytė.

PADĖKA

Reprezentacinė lietuvių parodėlė, buvusi išstatyta New South Wales Banko vitrinoje — George St., Sydney, praėjo labai sėkmingai. Šia proga esame giliai dėkingi New South Wales Banko direkcijai už suteiktas patalpas. Public Relation direktoriui Mr. B.E. Chaseling, Mr. W. Borman už nuoširdų talkininkavimą parodėlę rengiant ir ją pravedant.

Taip pat nuoširdžiai dėkojame ir žemiau išvardintiems lietuviams, kurie maloniai leido pasinaudoti jų turimais daiktais ir juos išstatyti minėtoje parodėlėje: p.p. Bitinams, Mauragiams, Dailidėms, Siručiams, Gasiūnams, Skirkoms, Olšauskienei, D. Daubarienei, Donielienei, Bielienei, M. Osinaitei-Cox, Gudaičiui ir broliams Lašaičiams, Malaitienei, Kedienei, V.R. Saudargienei, Bernotaitei-Kapočienei, Skeivienei, Pūkams (iš Marrickville). Tik jums talkinant tokia graži parodėlė ir buvo įmanoma surengti.

Nuoširdus ačiū.

Jonas Abromas ir Vaclovas Ratas
Parodos rengėjai

SKAITYTOJO BALSAS

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS RAMOVĖNAI

Lietuvoje nepriklausomybės metais ramovėnais vadinosi ir buvo vadinami studentų atsargos karininkų Korp! "Ramovė" nariai.

Korp! "Ramovė" susikūrė Vytauto Didžiojo Universitete Kaune 1930 metais. Korporacijos nariais galėjo būti tik studentai atsargos karininkai. Kiti ir karininkai, nežiūrint kokio kariško laipsnio jie bebūtų, korporacijos nariais būti negalėjo.

Tai buvo jaunų vyrų studentų sambūris, savo veiklą ir darbą grindęs mokslu, tėvynės meile, drausme ir draugiškumu. Pirmojo Lietuvos Presidento A. Smetonos Karo Mokykloje įgyta karišką patyrimą, puoselėjo ir ugdė ne tik savo ir akademikų tarpe, bet ir visuomenėje. Korporacija buvo nepartinė, neapsirūbežiavusi kurios nors grupės politiniais tikslais ir turėjo gerus santykius su visomis lietuviškomis akademinėmis korporacijomis ir draugijomis. Korporacija jungė visus tuos studentus vyrus, kuriems rūpėjo visos Lietuvos jaunimo tautinis ir karinis auklėjimas ir mokymas. Kovojo su apsileidimu, kėlė lietuviškos savigarbos pajautimą. Norėdami geriau pažinti Lietuvą, darė išvykas į kraštą. Savo choru skiepijo dainos meilę, o savo drausme ir karine rikiuote tautinių švenčių metu rodė kaip Lietuvos kariuomenė moka tvarkingo elgesio.

Per radijo valandėles kėlė savo tautos ir valstybės saugumo reikalą ir ugdė kovingumo dvasią.

Okupantui uždarius Vytauto Didžiojo Universitetą, sustojo veikus ir Korp! "Ramovė".

Šiandieną išeivijoje ramovėnais vadinasi Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovė" nariai. Ši nauja organizacija įsisteigusi išeivijoje 1952 m. neturi nieko bendro su buvusia Lietuvoje studentų korporacija, nors jos nariai ir vadinasi ramovėnais.

A. Statkus, Perth, W.A.

TAUTOS ŠVENTĖ SYDNĖJUJE

Šiais metais Tautos Šventę (Rugsėjo 8 d.) ruošiamasi paminėti kaip galint nuotaikingiau ir įspūdingiau. Šią šventę sutartinai ruošia Sydney, Cabramatta ir Bankstown apylinkių valdybos. Pradžioje buvo dairytasi šioms iškilmėms erdvesnės salės, bet jos negavus nutarta šventę pravesti Bankstowno Dainavos salėje.

Rugsėjo 8 d. (sekmadienį) Tautos šventės proga bus atlaikytos 11.30 val. Lidcombe bažnyčioje iškilmingos pamaldos, kurių metu giedos ir Sydney lietuvių Dainos choras.

Pats Tautos šventės minėjimas įvyks rugsėjo 7 dieną 6 val. p.p. Dainavos salėje, kurios programoje numatyta Dr. V. Donielos svarus žodis, Dainos choro dainos ir tautiniai šokiai. Po iškilmingo minėjimo seks bendras pobūvis su šokiais, grojant puikiai kapelai. Pobūvio metu šventės nuotaikos palaikymui mūsų tautinių šokių grupė dar rodysis su savo šokiais.

Tikimės, kad mieli tautiečiai įvertins mūsų pastangas ir atsilankys gausiai ne tik į iškilmingą Tautos Šventės minėjimą Bankstowno namuose bet ir į pamaldas Lidcombe bažnyčioje.

CABRAMATTA HOTEL

Tel. UB 1619

moderniškiausias viešbutis prie Cabramattos gelžinkelio tilto. Geriausias RECHES alus ir pilnas pasirinkimas vietinių ir užsieninių gėrimų. Užsakymai pristatomi į namus. Vakarais — gera muzika.

PARDUODAMAS "GUEST HOUSE"

Dėl pablogėjusios sveikatos esame priversti parduoti "GUEST HOUSE" — 2 aukštų mūras su pilnu įrengimu 24 žmonėms. Šalia jo gyvenamas namas, naujas mūrinis. Pastatai miesto centre prie gražios žuvingos upės, netoli pajūris, ežerai ir t.t. Biznis geras šeimai arba našlei. Norėtumėm. kad įsigytų lietuviai. Depozitas £ 5000. — likusius išsimokėjimui. Apžiūrėti galima kiekvienu metu. Rašyti: *V. & V. Čižauskai, 118 MacLeod St., Bairusdale, Vict.*

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Adomas Vingis Melbourne neseniai atšventė gimtadienį. Ta proga susirinkusiems artimiesiems bičiuliams Adomas parodė kelias dešimtis savo piešinių bei škicų. Visi žinojom Adomą mėgstant dekoratyvinį meną, dažniausiai tautinių motyvų, bet šį kartą pamatytieji buvo staigmena. Jie visi abstraktinės mokyklos ir augštos kokybės. Klubo pirmininkas K. Baltokas, tikriau jo ponia, išsiprašė iš Adomo du piešinius savo buto Prestone pauošimui.

★

Newcastliškė mokytoja Regina Dumšaitė, kuri be nesuskaitomų australiukų dar kas savaitgaliais rūpestingai gano liet. savaitgalio mokykloje ir apie desėtką lietuviukų, tikėdamasi juos jei ne išaugintai naujais Vaižgantais, tai bent pramokyti lietuviškai ir supažindinti su jiems nežinoma tėvyne, apgailestauja negalėsianti dalyvauti Spaudos Baliuj, nes apie tą laiką turi egzaminą universitete.

★

Adelaidės Vyties kaukių balius įvyks spalio mėnesį. Norint patekti į "Kaukių Balių" ir laimėti vertingas dovanas už tris geriausias kaukes Sporto Klubo Valdyba pataria jau dabar ruoštis: užsisakyti vietas... ir pakeisti savo išviršinę išvaizdą.

★

Newcastle apylinkės pirmininkas p. P. Bruzga dar nespėjo pasveikti po nelaimės plieno fabrike, o ten pat panašiai nukentėjo ir kitas aktyvus mūsų apylinkės lietuvis Juozas Skuodas. Rugpjūčio 7 d. darbo metu įvykus nelaimei jam buvo sunkiai sužalotos abi kojos. Jis yra gydomas plieno fabriko medicinos centro, bet guli namuose ir perišimams į sanitarinį punktą vežiojamas specialia fabriko mašina. Linkime p. Skuodui greit pasveikti.

★

Pereitą šeštadienį buvo pravesta Sydnejaus skautų egzilų sporto olimpijada Glenfield Parke. Gausiai dalyvavo ir lietuviai, Aušros Tunto skautai. Nors skautukai ir baisiai stengėsi lietuje, bet spaudos atstovai sušlapę pabėgo, nesužinoję rezultatų.

★

Pereitą sekmadienį Newcastelio apylinkės valdyba surengė gražų Vaižganto minėjimą, kuris, gal būt, vienintėlis šio didžiojo lietuvio paminėjimas Australijoje. Apie šį minėjimą plačiau bus parašyta kitame M.P. n-ry. Tą pačią dieną Newcastle apylinkės pirmininkas p. P. Bruzga atšventė savo 52-rą gimtadienį. Gaila, kad to nežinota minėjimo metu — būtų buvę galima ilgametį apylinkės pirmininką iškilmingiau pagerbti. O jis šito tikrai nusipelnęs. Net po paskutinės nelaimės fabrike, kur jam buvo sutriuškintos kojos, vietoje gulėjęs lovoje, lietuviškais reikalais besirūpindamas vaikšto sutinusiomis kojomis. Ilgiausių metų p. Bruzgai!

★

Perspėjame visus newcastliškius, kad rugsėjo 8 d. 52-rą gimtadienį šves ir kitas šios apylinkės darbštus narys — Dr. M. Šeškus.

★

Pereitą sekmadienį Krašto Kultūros Taryba Sydnejuje turėjo savo posėdį. Nutarta daugiau susirūpinti kultūrine veikla.

★

Ir Newcastle apylinkės parengimuose garsėją vietiniai "linksmieji broliai", pritardami sydnejiškiams "linksmiesiems broliams" prisipažsta, jog ir jie yra idealistai ir savanoriai.

★

Pabėgėliai iš Sydnėjaus jaunieji Burokai Newcastle'je nesurado savo Eldorado ir planuoja vėl grįžti į Sydney. Be kita ko, ponia J. Burokienė Vaižganto minėjimui paruošė vaidinimėlį — Vaižganto "Žemės ar moters", kuris tikrai buvo puikus. Ar negalėtų ponia Jadvyga su juo pasirodyti Sydnejuje ir sukelti Sydnejaus lietuviams teatralams pavydo?

ku-ka

PATIKSLINIMAS

Pereitą kartą dėkojant už nupirktus Bankstowno namams stalus buvo nepaminėti p.p. Pūkas ir Mauragis, kurie abu nupirko ir paaukojo Dainavos salei stalą. Nuoširdžiai atsiprašydami drauge p.p. Pūkiui ir Mauragiui reiškiame gilią padėką.

Bankstowno Liet. Namų V-ba

ROMO VIESULO DAILĖS PARODA SYDNĖJUJE

Pirmoji amerikiečio lietuvio dailininko individualinė dailės paroda prieš kiek laiko buvo surengta Melbourne. Tas dailininkas yra meno sluogsniuose gerai pažįstamas Romas Viesulas, apie kurį Melbourno parodos proga buvo kiek plačiau šio laikraščio puslapiuose rašyta.

Rugsėjo 11-27 d.d. to paties dail. Romo Viesulo grafikos darbų paroda bus išstatyta ir Sydnėjuje **Rudy Komon** meno galerijoje 124 Jersey Rd., Woollahra. Galerija atidara pirmadieniais — penktadieniais nuo 10 val. ryto iki 5 val. vkaro. Jo darbai bus išstatyti tie patys, kurie buvo rodyti Melbourne, bet kadangi dalis Melbourno parodoje kūrinių buvo nupirkta, tad tikimasi iki parodos atidarymo dienos gauti iš dailininko naujų papildymų.

SPECIALIAI LIETUVIAMS

Šeštadienį, rugsėjo 14 d. nuo 10 val. ryto iki 12 val. ši galerija su Romo Viesulo kūriniais bus atidara specialiai lietuviams. Tad pageidautina, kad kuo daugiau lietuvių tą parodą aplankytų ir susipažintų su lietuvio dailininko darbais. Šią dieną galerijoje budės dail. Henrikas Šalkauskas, kuris suinteresuotiems galės duoti daugiau informacijų apie patį dailininką ir jo kūrybą.

"VIŠČIUKŲ" KARAS

Diplomatiniuose sluogsniuose kalbama, kad Amerika gali atitraukti iš Europos savo karinius dalinius, nes bendroji Europos rinka pastojo kelią Amerikos maisto eksportui į Europą. Šį kartą užkliuvo eksportuojami iš Amerikos viščiukai.

BALIUS... BALIUS!

HUMORESKA

Kas čia sakė — balius ir mes: nebūtų mūsų, nebūtų ir Spaudos Baliaus. O aš sakau priešingai — nebūtų Mūsų Pastogės, nebūtų ir spaudos baliaus.

Įsivaizduoju — šeštadienį šlamės šilkai ir brokados, twistą šoks frakuoti riteriai, visas vakaras pavirs pasaka, kur organiškon vienybėn susijungs praeitis ir dabartis, dings laiko ribos, vyresnieji atgaus kadaise turėtą jaunystę, o jaunieji pavydės seniams jų jaunumo ir gracijos.

— O ar bus tokia vienybė ir glaudumas, kaip pereitų metų baliuje? — kažkas manęs užklausė. Ir apgailestaudamas turėjau pasakyti, kad šeštadienio baliuje to glaudumo vargu ar bus galima tikėtis. Mat, balius organizuotas pasaulio lietuvių bendruomenės pagrindais — pasaulis platus, o lietuviai jame taip pakritę, kad neįmanomas suglaudinimas. Tą reprezentuoja ir šio baliaus salė — ji erdvi kaip ir pats pasaulis.

— O kas bus naujo ir nematyto tame baliuje? — vėl kitas mane kamantinėja. Aš jam atsakau senovės išminčiaus žodžiais: baliai kaip baliai, jie yra tie patys ir seni, kaip ir sena besilinksminanti žmonija. Bet tie, kurie jieško naujo, tą visada atras ir paprasčiausioje kasdienybėje. Bet, jeigu norite — pasakysiu: bus šokėjos, viduramžiškai apsirengusios (daugumos nusivylimui ir mažumos džiaugsmui!), bus universali Algio Pluko kūrybos paroda, bus "linksmieji broliai" (apsaugok, Viešpatie — ir vėl savanoriai!), tik nežinau, ar jie dainuos, ar tik šoks..., bus..., bus...

— Bus ir spaudos baliaus laikraštis?

— Nuvalkiotas dalykas, — atsakau. Jeigu tik apie orą baliaus laikraščiuose rašo, tai nieko naujo — baliuje visada oras pilnas ozono, taip sakyt, įelektrintas. Girdėjau, norėta išleisti "Pogrindžio Pastogę" net redaktorium buvo nuprašytas Ku-ka, bet prireikus nebuvo surastas.

— O kas daugiau? Sakyk, juk tu vistiek arčiau grietinėlės.

— Daugiau? Ateisi — pamatysi. Bus visi bendruomenės pirmininkai nuo pasaulio pradžios, visi Mūsų Pastogės redaktoriai — buvę ir būsimieji (iki jos pabaigos!), bus Statkuvienė su užkandžiais, bus Plūkas su barzda, kurią timptelėjus pinigai byra...

— Dievaži, ateisiu! Kad tik prieičiau prie tos barzdos. Įeini į balių skolintais pinigais, o išeini kaip koks Rockefelleris...

— Ir toks būsi! Niekas juk neklausia, už kieno pinigus įsigijai baliaus pakvietimą, bet kartą patekęs vidun — jau esi sultonas, į kurį nukreiptos visų gražuolių akys, esi maharadža, kuris patiria turįs daugiau turtų, negu jis pats mano, būsi turtingesnis už Liuvrą, nes loterijoje išloši tokių meno kūrinių, kokių neturi dar Liuvras.

— Ką tu sakai! Kaip kažin kas — ateisiu! Bet sakyk — fish and chips bus ten galima gauti?

— Labai abejoju. O jeigu tokio svarbaus patiekalo ir atsiras, tai jis bus rezervuotas tik reprezentaciniam stalui — supranti, kur sėdės redaktoriai, leidėjai ir visos kitos Australijai nusipelniusios asmenybės, neskaitant jų svečių lietuvių.

— O kaip ten su spaudos atstovais — sako, jie toke priekabūs, toks redaktoriaus pakalikas Ku-ka?

— Visi baliaus pareigūnai primokyti tą vakarą neįleisti šio vandendruščio: viskas bus daroma, kad baliaus svečiai būtų saugūs nuo nereikalingų žvilgsnių ir galėtų jaustis jaukiau, nei savo namuose.

— Užteks, jau užteks! Dabar jau man aišku, kad šitas balius ne tiek spaudos kiaurai piniginei, kiek svečių džiaugsmui. Bėgu namo guzikų susisiūti, kurie ištrūkinėjo iš frako pereitų metų spaudos baliaus spūstyje. Matysimės šeštadienį!

P-ras

PASITAIKO

— Ar jums niekuomet neįvyko nelaimingo atsitikimo važiuojant traukiniu?

— O taip, vieną kartą, kai važiavau per tunelį, tai susimaišęs pabučiavau tėvą vieton dukters.

Gražių, jaunų dienų draugui
BALIUI GRĖBLIŪNUI mirus,

nuoširdžiai užjaučiame mielą ponią Marytę Grėbliūnienę ir sūnų Algį.

Eugenijus ir Sofija Dryžai.

MARIJĄ GRĖBLIŪNIENĘ,

jos vyrui Baliui Grėbliūnui mirus, nuoširdžiai užjaučia

V.R. Saudargienė

Printed by Mintis Pty. Ltd., 417 Burwood Rd., Belmore, Sydney, tel. 75 7094, for the Publisher: Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.